

VGR Analys 2025: 34
2025-08-01

Kvalitativ uppföljning av uppdragsbaserade verksamhets- stöd och långsiktiga uppdrag 2024 samt 2021–2024

Datum: 2025-08-01

Dokumentnamn: Kvalitativ uppföljning av uppdragsbaserade verksamhetsstöd och långsiktiga uppdrag 2024 samt 2021–2024

Diarienummer: KUN 2025–00478

Kontaktpersoner:

Ylva Gustafsson, Kulturförvaltningen, beredningsenheten

Telefon: 070-974 71 22

E-post: ylva.l.gustafsson@vgregion.se

Koen Braak, Koncernstab regional utveckling, Avdelning samhällsanalys

Telefon: 073-074 58 99

E-post: koen.braak@vgregion.se

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.2 Konstnärligt skapande (Gynna nyskapande).....	8
1.3 Samverkan och synergi (Utveckla kapaciteter).....	9
1.4 Digitalisering (Nyttja tekniken).....	10
1.5 Internationalisering (Öka internationaliseringen)	10
2. Scenkonst	12
2.1 GöteborgsOperan	12
2.2 Göteborgs Symfoniker	14
2.3 Regionteater Väst	16
2.4 Blåsmusik i Väst (Göteborg Wind Orchestra).....	18
2.5 Borås Stadsteater	19
2.6 Folkteatern.....	21
2.7 Riksteatern Väst	23
2.8 ShareMusic & Performing Arts	24
2.9 Vara Konserthus.....	26
3. Natur- och kulturarv	28
3.1 Kulturförvaltningen VGR	28
3.1.1 Forsviks bruk	28
3.1.2 Göteborgs naturhistoriska museum.....	29
3.1.3 Lödöse museum.....	29
3.1.4 Slöjd och byggnadsvård Nääs	30
3.1.5 Vitlycke museum	30

3.1.6 Vänersborgs museum	31
3.2 Bohusläns museum	32
3.3 Hantverkslaboratoriet	34
3.4 Innovatum	35
3.5 Läckö Slott	37
3.6 Västergötlands museum.....	39
4. Bild och form.....	41
4.1 Borås konstmuseum.....	41
4.2 Dalslands konstmuseum	42
4.3 Konstmuseet i Skövde	44
4.4 Nordiska Akvarellmuseet	45
4.5 Röda Sten Konsthall	47
4.6 Textilmuseet.....	48
5. Bibliotek, litteratur och läsförmedling.....	50
5.1 Kulturförvaltningen VGR	50
6. Arkiv.....	53
6.1 Bohusläns föreningsarkiv	53
6.2 Föreningsarkivet Sydvästra Götaland.....	54
6.3 Skaraborgs föreningsarkiv	56
6.4 Älvsborgsarkivet	57
7. Film.....	59
7.1 Film i Väst	59
7.2 Göteborg Film Festival.....	61
8. Framjande och kompetensförsörjning	63

8.1 Kulturförvaltningen VGR.....	63
8.2 Kulturakademin	66
8.3 Kultur Ungdom.....	67
8.4 Nätverkstan	69
9. Idrott	72
9.1 RF-SISU Västra Götaland	72
9.2 Västra Götalands Parasportförbund	74
Bilaga 1. Lista över alla UVS och LSU samt ärendenummer till årsredovis-ningar och verksamhetsberättelser	76

1. Inledning

Den här rapporten

Det här är en kvalitativ uppföljning av kulturnämndens alla uppdrag, uppdragsbaserade verksamhetsstöd (UVS) och långsiktiga uppdrag (LSU) för 2024 samt en sammanfattning av hela uppdragsperioden 2021–2024. Den omfattar 32 verksamheter som samtliga haft fyraåriga uppdrag 2021–2024 förutom Blåsmusik i Väst (2022–2024), Kulturförvaltningen VGR (2022–2024), ShareMusic & Performing Arts (2023–2024), RF- SISU Västra Götaland (2023–2024) och Västra Götalands Parasportförbund (2023–2024). Därutöver har Borås Stadsteater och de fyra föreningsarkiven (Bohusläns föreningsarkiv, Föreningsarkivet Sydvästra Götaland, Skaraborgs föreningsarkiv och Älvsborgsarkivet) haft två tvååriga uppdrag, 2021–2022 och 2023–2024. I åiterrapporteringen har vi även tagit med de sex kulturarvsverksamheter som drivs av Västra Götalandsregionens kulturförvaltning, trots att de inte har enskilda egna uppdrag: Forsviks bruk, Göteborgs naturhistoriska museum, Lödöse museum, Slöjd och byggnadsvård Nääs, Vitlycke museum och Vänersborgs museum.

Uppdragen för perioden 2021–2024 antogs av kulturnämnden i oktober 2020 och bygger på Kulturstrategi Västra Götaland 2020–2023 samt till viss del på Regional utvecklingsstrategi Västra Götaland 2021–2030. Utöver kulturstrategins fem utvecklingsområden – Vidgat deltagande, Gynna nyskapande, Utveckla kapaciteter, Nyttja tekniken och Öka internationaliseringen – har alla uppdragstagare haft mål kopplade till hållbar utveckling och Agenda 2030 samt för jämställdhet och mot trakasserier.

Finansieringen av dessa 32 uppdrag omfattar drygt en miljard kronor. Det gör uppdragstagarna till kulturnämndens mest betydande resurs och verktyg för att genomföra den regionala kulturpolitiken i Västra Götaland.

Den kvalitativa rapporten bygger på verksamheternas åiterrapportering för 2024 som i år också utökats med en rapportering för hela uppdragsperioden 2021–2024. Den omfattar rapportering av samtliga mål i uppdragen som antingen kan ske i ett särskilt dokument eller som en del av ordinarie verksamhetsberättelse/årsredovisning. Därtill kommer, för de regionägda verksamheterna, bolagens årsredovisningar samt rapportering av regionfullmäktiges mål i verktyget Plan & Styr.

Samtliga verksamheter utom tre (Nätverkstan, RF-SISU Västra Götaland och Västra Götalands Parasportförbund) rapporterar dessutom besöksstatistik och publik verksamhet i den så kallade Kulturdatabasen. Den rapporteringen ligger också till grund för uppföljningen av kultursamverkansmodellen till Kulturrådet i maj varje år. Varje verksamhet rapporterar i genomsnitt cirka 100 sidor vilket gör att det sammanlagda materialet som vi har gått igenom omfattar ungefär 3 000 sidor.

Utöver skriftlig rapportering har enskilda uppföljningsmöten ägt rum under våren där ansvarig regionutvecklare gått igenom och diskuterat återrapportering och måluppfyllelse med respektive verksamhet. För de regionägda verksamheterna sker dessutom en gemensam uppföljning tillsammans med ägarrepresentanter. Även dessa samtal ligger till grund för den totala bedömningen av måluppfyllelsen. I juni avsatte beredningsenheten två heldagar för att gå igenom all rapportering gemensamt och göra jämförelser mellan olika verksamheter och dra slutsatser.

Disposition

Rapporten inleds med en översiktlig bild av på vilket sätt uppdragstagarna har bidragit till de fem utvecklingsområdena i kulturstrategin – fyra av fem har bytt namn i senaste kulturstrategin men inriktningen är densamma. Därefter följer ansvarig regionutvecklarens sammanfattning av den kvalitativa återrapporteringen för alla 32 verksamheter – först ett par höjdpunkter under året, därefter en sammanfattning följt av analys och kommentar med bedömning av måluppfyllelse och eventuella avvikelser. Verksamheterna är grupperade i följande konst- och kulturområden: Scenkonst, Natur- och kulturarv, Bild och form, Bibliotek, litteratur och läsfrämjande, Arkiv, Film, Främjande och kompetensutveckling samt Idrott. Samtliga verksamheter beskrivs på ett ställe förutom Kulturförvaltningen VGR som förekommer under Natur- och kulturarv (museidelen), Bibliotek, litteratur och läsfrämjande (regionbiblioteks- och litteraturdelen) samt under Främjande och kompetensutveckling (övriga delar).

1.1 Vidgat deltagande

- En stor del av uppdragsperioden har inneburit att de publika verksamheterna behövt locka tillbaka de delar av publiken som försvann under pandemin samtidigt som man arbetat med att attrahera nya besökare. I stora drag är publiken tillbaka – de regionägda verksamheterna GöteborgsOperan och Göteborgs Symfoniker har under 2024 haft en mycket god och lika hög beläggning som 2019, vilket innebär en beläggningsgrad på över 90 procent. Det finns dock undantag där vissa scenkonstinstitutioner fortfarande har ett publiktapp på knappt 20 procent jämfört med 2019.
- Borås Stadsteater har haft ett exceptionellt publikår där publiken ökade med över 30 procent.
- När det gäller regional spridning så är scenkonst för vuxna till största delen koncentrerad till Göteborg förutom verksamheten som bedrivs av Borås Stadsteater, Vara Konserthus och Riksteatern Väst. När det gäller Riksteatern Väst så har bland annat en cirkusturné genomförts i samarbete med Cirkus i Väst med drygt 30 föreställningar i 16 kommuner.

- När det gäller kultur för barn och unga har Regionteater Väst och Kultur Ungdom väl spridda verksamheter och är aktiva i så gott som samtliga 49 kommuner i Västra Götaland. Det gäller även RF-SISU Västra Götaland och Västra Götalands Parasportförbund som har verksamhet i samtliga kommuner.
- Antalet barn som tagit del av det regionala arrangörstödet har gått ner med 41% om man jämför åren 2024 och 2019. En orsak till detta är fortsatt att kostnaden för kommunen att boka arrangemang har ökat. Gage, arvoden och biljettpriser har ökat stort och de kommunala medlen liksom det regionala arrangörstödet har inte räknats upp på många år. Det gör att varje arrangemang kostar kommunen mer än tidigare. Barnantalet har också ökat i regionen.
- De 32 uppdragstagarna återfinns i 13 kommuner (även om några bedriver verksamhet i flera kommuner): Borås, Göteborg, Lidköping, Mariestad, Mellerud, Mölndal, Skara, Skövde, Tjörn (Skärhamn), Trollhättan, Uddevalla, Vara och Vänersborg. Om man dessutom räknar in de regiondrivna museerna tillkommer Ale (Lödöse museum), Karlsborg (Forsviks bruk) och Lerum (Slöjd och byggnadsvård Nääs).

Även museiverksamheterna och bildkonsten har en god regional spridning med institutioner i samtliga kommuner som nämns ovan.

- Efter att Barnkonventionen blev lag år 2020 tycker vi oss se att barn och unga alltmer involveras i beslutsprocesser, inte bara hos Regionteater Väst och Kultur Ungdom där unga sedan länge utgjort referensgrupper och provpublik (RTV) och genomsyrar hela verksamheten (Kultur Ungdom).
- Sedan 2019 har antalet barn som nås via arrangörstödet (Kulturkatalogen Väst) minskat med 41 %. Detta understryker behovet av att indexuppräknat stödet och se över de ekonomiska villkoren för att möjliggöra kultur i skolan i hela regionen.
- De regionägda museerna har fördjupat arbetet med fysisk, kognitiv och digital tillgänglighet. Guidningar har erbjudits på flera språk och museipersonalen har utbildats i syntolkning och teckenspråk.
- Arbetet med demokrati- och yttrandefrihet inklusive frågor kring medie- och informationskunnighet har hamnat i fokus under uppdragsperioden. Museerna arbetar alltmer med dessa frågor liksom regionbiblioteket och Nätverkstan.

1.2 Konstnärligt skapande (Gynna nyskapande)

- Rapporteringen vittnar om att många institutioner håller hög konstnärlig kvalitet – i flera fall levererar man kulturupplevelser som står sig väl till och med i internationell jämförelse. Det avspeglas inte minst om att de rekryteringar till ledande positioner och inom orkestrarna som görs internationellt av GöteborgsOperan och Göteborgs Symfoniker.

Under perioden har GöteborgsOperan fått pris för världens mest hållbara operahus (International Opera Award 2022) och GöteborgsOperans Danskompani har turnerat till en rad länder och fått omdömet "One of the foremost contemporary dance companies in Europe" av The Guardian. Göteborgs Symfoniker fått en Grammis för inspelningen av Elfrida Andréas, Valborg Aulins, Ida Mobergs orkesterverk (2022). Film i Västs samproduktioner har fått en rad priser på internationella festivaler, med 2022 som en höjdpunkt när Ruben Östlund vann Guldpalmen en andra gång för Triangle of Sadness, samtidigt som Tarik Saleh vann regipriset för Boys of Heaven och Ali Abassis Holy Spider fick pris för bästa kvinnliga skådespelare, Zar Amir Ebrahimi. Regionteater Väst har haft flera produktioner som valts ut till scenkonstbiennalen Bibu 2022 (två stycken) och 2024 (en produktion).

- Både scenkonst- och bildkonstinstitutionerna bidrar i hög grad till nyproduktion av verk och därmed till att nya konstnärskap får möta en publik. Några exempel: Mytomania, nyskriven opera baserad på Macchiarini-skandalen med musik av Paula af Malmborg Ward och libretto av Kerstin Perski uppsatt på GöteborgsOperan 2023. Göteborgs Symfoniker har uruppfört en lång rad kompositioner av inte minst kvinnliga kompositörer, både svenska och internationella. Regionteater Väst och Film i Väst spelar och samproducerar uteslutande nyskrivna verk.

Borås Stadsteater satte bland annat upp den nyskrivna musikalen "Den varmaste sommaren" om fotbollssommaren 1994 som bidrog till att publiken strömmade till av aldrig tidigare skådat slag. Folkteatern satte upp flera nyskrivna verk, bl a K och Efter regnet, som båda uppmärksammades stort nationellt. Vara Konserthus bedriver residensverksamhet som oftast innebär att mer oetablerade artister får möjlighet att inte bara utvecklas utan också framträda i Vara.

Bland bildkonstinstitutionerna kan nämnas exempelvis Borås konstmuseums utställningar "Only for the Wicked" av Nathalie Djurberg och Hans Berg och "When I Crack I Expand" av Tove Kjellmark som i Göteborgs-Posten omnämndes som "sublim och vansinnigt vacker". Dalslands konstmuseum har under uppdragsperioden visat utställningar med bland annat Ann Edholm, Bianca Maria Barmen, Jarl Ingvarsson och Olof Marsja. Konsthallen Bohusläns museum fyllde 20 år 2022 och visade en uppmärksam utställning av Göteborgskonstnären Eric Magassa där han också

använt artefakter ur museets samling. Nordiska Akvarellmuseet har under perioden visat uppmärksammade separatutställningar med bland annat Christine Ödlund, Carin Ellberg och den belgiske konstnären Hans Op de Beeck samt samlingsutställningen Animal Kingdom som sträckte sig från 1600-talets naturalieplanscher in i vår samtid. Under perioden har man också visat utställningar med de internationella stjärnorna Hundertwasser och René Magritte.

- Flera museer har öppnat nya basutställningar under perioden, bl a Sjöfartsmuseet Akvariet som nyöppnade 2022 efter en omfattande om- och tillbyggnad med helt nya utställningar och akvarium, Bohusläns museum (Hej havet! för unga), Textilmuseet (Omstart: mode) och Västergötlands museum (Fågel, fisk och allt däremellan).

- Göteborg Film Festival erbjuder 400 filmer under tio dagar varav de flesta är nyproducerade och inte har visats i Sverige tidigare (undantaget det senaste årets svenska filmer som alltid visas i repris på festivalen).

1.3 Samverkan och synergier (Utveckla kapaciteter)

- Samtliga uppdragstagare rapporterar att de har samverkat på olika sätt för att stärka den kulturella infrastrukturen i Västra Götaland. Några exempel:

- Regionteater Väst har samverkat med en lång rad fria aktörer och ställer resurser till förfogande när så är möjligt.

- Blåsmusik i Väst har samarbetat med kulturskolor i sex kommuner för att stärka återväxten bland blåsinstrumentalister.

- Kulturakademien samverkar med ett femtiotal aktörer, bland annat GöteborgsOperan och Film i Väst, för att möjliggöra kompetensutveckling för kulturarbetare i Västra Götaland.

- Kulturförvaltningen VGR håller i ett 40-tal nätverk i Västra Götaland som träffas regelbundet: exempelvis Nätverk för barnkultursamordnare (om Kulturkatalogen Väst etc), Bibliotekschefsnätverket, Museinätverk Väst, Folkbildning och kultur i samverkan (FOKIS), Dynamo Väst, Landskapsobservatorium Västra Götaland och Kulturmiljösamverkan Västra Götaland.

- Föreningsarkiven (tre av fyra) har samverkat bland annat kring en e-arkivlösning samt med Prisma och hembygdsrörelsen.

- Samverkan Prisma Västra Götaland är en i Sverige unik samverkan mellan offentliga och

ideella kulturarvsaktörer på regional nivå där aktörerna, med projektägaren Innovatum i spetsen, gemensamt kan hantera både utmaningar och utveckling

1.4 Digitalisering (Nyttja tekniken)

- Under pandemin skedde en kraftig ökning av digitalt utbud, därefter har det minskat till förmån för analogt innehåll. I vissa fall lever det digitala utbudet vidare parallellt med det analoga: Göteborg Film Festival, som ställde om till en digital festival 2021 fortsätter att ha en digital festival parallellt med den fysiska som gett dem en ny publik i hela landet.

- Teknik kring medie- och informationskunnighet och AI har kommit att prägla en rad verksamheter, bland annat märker Kulturakademin en ökad efterfrågan på teknisk kompetens kopplad till AI. Nätverkstan har löpande kurser i digital publicering för sina medlemmar.

- Läckö Slott textade för första gången sommarens operaföreställning, La Gazzetta av Rossini. Statens Fastighetsverk har under året laserscannat hela exteriören vilket kan ge ökad tillgång.

1.5 Internationalisering (Öka internationaliseringen)

- Merparten av institutionerna med regionala uppdrag har haft internationella konstnärliga samarbeten och uppmärksammats internationellt, se under Gynna nyskapande.

- Flera internationella residens har arrangerats, bland annat av Konstmuseet i Skövde som arrangerar ett residens per år i samarbete med någon plats i världen där demokratin är hotad. Under perioden har man haft residenskonstnärer från Sankt Petersburg, Kiev, Jakarta och Taipei. Röda Sten Konsthall har, som huvudman för Göteborg International Biennial of Contemporary Art 2023, GIBCA, haft flera internationella residens, bland annat en konstnär från Porto.

- Fler av museerna och kulturarvsinstitutionerna ingår i internationella forskningsnätverk, bland annat Bohusläns museum, Göteborgs naturhistoriska museum, Hantverkslaboratoriet, Nordiska Akvarellmuseet och Västergötlands museum.

- ShareMusic & Performing Arts har en i delar internationell verksamhet med utvecklingssamarbeten och konferenser under året i bl a Armenien och Skottland.
- Det är däremot endast ett fåtal aktörer som redovisar någon form av EU-finansiering.

2. Scenkonst

Regionägda scenkonstverksamheter med uppdragsbaserat verksamhetsstöd (UVS):

- GöteborgsOperan
- Göteborgs Symfoniker
- Regionteater Väst

Scenkonstverksamheter med annan huvudman och långsiktigt uppdrag (LSU):

- Blåsmusik i Väst (Göteborg Wind Orchestra)
- Borås Stadsteater
- Folkteatern
- Riksteatern Väst
- ShareMusic & Performing Arts
- Vara Konserthus

Kulturförvaltningen VGR, Kulturakademien och Kultur Ungdom bedriver också scenkonstfrämjande verksamhet. Dessa verksamheter behandlas i kapitlet Främjande och kompetensförsörjning.

2.1 GöteborgsOperan

- Firade 30 år – den 1 oktober 2024 var det exakt 30 år sedan GöteborgsOperan (GO) invigdes, och firandet kulminerade under den första veckan i oktober med bland annat två galaföreställningar.
- Ekonomin har varit i fokus med en åtgärdsplan som verkställs under 2024–2027 som ska förbättra det ekonomiska resultatet. Planen omfattar minskade personalkostnader, minskade drift- och underhållskostnader och ökade intäkter.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

År 2024 markerade GO:s 30-årsjubileum, vilket firades med ett rikt och varierat scenkonstutbud. Året innehöll flera konstnärliga höjdpunkter och starkt publikt gensvar, med den högsta beläggningen på flera år. Operahuset har fortsatt att vara en levande mötesplats för opera, musikal och dans. Totalt genomfördes 329 föreställningar på scener och spelplatser med över 259 000 besökare, samt ytterligare 42 000 deltagare i övriga aktiviteter. GO minskade den regionala närvaron från 2023 från 87 föreställningar till 37 föreställningar 2024. De internationella turnéerna ökade från 13 år 2023 till 25 år 2024. På scen presenterades ett rikt utbud av opera, musikal, dans och konserter. Bland höjdpunkterna fanns operapremiärer som *Den flygande holländaren*, *Platée* och *Otello* samt musikerna *Wicked* och *Charlie och chokladfabriken*. Danskompaniet spelade *Hammer*, *Vaults of Heaven* och *Atlas Song* och turnerade internationellt till bland annat

Sydney, Madrid och Lyon. Konsertverksamheten omfattade både klassiska verk och jubileumssatsningar som Musikalmaraton och La forza di Verdi.

Barn och unga engagerades genom *Skapa*, barnkörer, lovaktiviteter och relaxed performances. Operan turnerade i regionen med produktioner som *Sandvargen* och *Scensommarkonsert*. Tillgänglighet och digital innovation utvecklades, bland annat genom *Chatta med Sandvargen* och det kommande *Operaverse*.

GO arbetar systematiskt med miljöfrågor, är certifierad enligt ISO 14001 och strävar efter att vara en förebild inom hållbar scenkonst. Man integrerar miljöarbetet i hela verksamheten – från produktion till publikupplevelse. Under 2024 låg fokus på att minska klimatpåverkan, effektivisera resurser och ökat återbruk. Operan har fortsatt att byta ut belysning till LED och utveckla digitala verktyg som möjliggör ett mer detaljerat arbete utan att behöva resa, vilket sparar energi och minskar utsläppen. Ett exempel är införandet av det digitala mönsterverktyget CLO, som gör det möjligt att skapa kostymer i 3D och därmed minska materialspill och antalet fysiska provplagg. Även avfallshanteringen har varit i fokus. Totalt gick 56 procent av allt avfall till materialåtervinning, och flera initiativ har tagits för att minska mängden farligt avfall och öka återbruket.

Restaurangen har ökat andelen ekologiska livsmedel till 51 procent och minskat matsvinnet till 63 gram per portion.

Ekonomiskt präglades året av genomförandet av en åtgärdsplan för att nå en ekonomi i balans till 2027. Genom effektiviseringar, frivillighetserbjudanden och ökade intäkter kunde ett varsel dras tillbaka och en budget i balans för 2025 säkras. Samtidigt investerades i framtiden, bland annat genom upphandling av ett nytt scentekniskt system (Operatech) som ska installeras 2026.

Analys/kommentar

Uppfyller sitt uppdrag. GO har med starkt fokus på åtgärdsplanen och ekonomi lyckats med de första etapperna på åtgärdsplanen; med tyngdpunkt på frivillighetsavgångar och naturliga avgångar har GO inte behövt varsla personal, och avslutar med en budget i balans vid årsskiftet. GO har fortsatt med hög kvalitativ scenkonst där framgångarna tydligt syns på beläggningen som varit den högsta på länge, vilket resulterade att biljettförsäljningen som ökat med 4 mkr från 2023 och en hög grad av självfinansiering.

GO har fortsatt sitt seriösa arbete inom social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet, och detta genomsyrar hela verksamheten från planering, produktion och upplevelse för publik.

Genom flera (långsiktiga) samarbeten jobbar man för att vidga deltagandet och för att stärka kompetensförsörjningen inom scenkonsten. När det gäller tillgänglighet och inkludering arbetar GO för att alla, oavsett funktionsvariation, ålder eller bakgrund, ska

kunna ta del av scenkonsten. Relaxed performance är ett exempel på detta – föreställningar i friare form där det är tillåtet att röra sig och låta i publiken. Dessutom erbjuds syntolkning vid utvalda produktioner, och operan är medgrundare till Nätverket Universell Scenkonst (NUS), som verkar för att bredda representationen både på scen och i publiken. NUS drivs av institutioner och fria utövare – och stärker kunskapen och utvecklingen kring breddad representation.

Digital tillgänglighet är också ett prioriterat område. GO utvecklar ett virtuellt operahus, Operaverse, för att nå nya målgrupper, särskilt unga vuxna. Webbplatsen opera.se innehåller lättlästa versioner av föreställningar, information om tillgänglighet och möjlighet att lämna synpunkter. Genom dessa insatser strävar GO efter att vara en inkluderande och öppen kulturinstitution för hela Västra Götaland.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under perioden har GO både ställts inför utmaningar och rönt stora konstnärliga framgångar. Pandemin begränsade verksamheten under 2021 och början av 2022. Men 2022 blev ändå ett återstartens år och publiken kom tillbaka. Under 2023 belastades hela samhället av ett exceptionellt omvärldsläge med inflation och valutapåverkan. Detta tillsammans med GO redan ansträngda ekonomi gjorde att styrelsen i slutet av 2023 gav i uppdrag till vd att ta fram en ”åtgärdsplan som möjliggör fortsatt utveckling utifrån rådande ekonomiska förutsättningar”. Denna åtgärdsplan har till stora delar präglat 2024. Samtidigt har de konstnärliga framgångarna duggat tätt, intäkterna ökade mer än förväntat och GO har haft den högsta beläggningen på många år. Ett bevis var när GO 2022 utnämndes till Världens mest hållbara operahus av juryn i International Opera Award. Sammanfattningsvis har GO fortsatt att vara en stark och relevant aktör i regionens kulturliv, samtidigt som verksamheten har utvecklats i en mer hållbar och tillgänglig riktning.

2.2 Göteborgs Symfoniker

- En ambition att tydligare tematisera konserterna har slagit väl ut: föreställningen *Nordic – A Fragile Hope* inom temat ”Hållbara avtryck” med nyskriven musik av fem nordiska tonsättare sågs av 10 000 barn och unga och nominerades till en Grammis för bästa klassiska album.
- Efter pandemin har publiken mer än väl hittat tillbaka till Konserthuset: beläggningen hos Göteborgs Symfoniker har varit i snitt runt 93 procent under året.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Året präglades av nystart genom att en ny VD, Anna-Karin Larsson, tillträdde i februari. Under året har violinisten och dirigenten Pekka Kuusisto tillträtt som förste gästdirigent

samtidigt som Barbara Hannigan, med samma titel, förlängt sitt kontrakt med GSO. Programmet *Nordic – A Fragile Hope* spelades inte bara i Göteborg, i ordinarie program och på skolkonserter, utan även av Philharmonic Orchestra i London. chefsdirigent Santtu-Mathias Rouvali krönte sitt sista helår med Göteborgs Symfoniker genom att bland annat uppföra Igor Stravinskijs violinkonsert tillsammans med den unga violinisten Ava Bahari från Göteborg som gör ett Artist in Residence hos GSO. Barbara Hannigan, som för övrigt fick Polarpriset 2025, har gästade orkestern med programmet *Americana*.

Under året gjordes 16 uruppföranden varav sju var beställningsverk av orkestern. Man har gjort två inspelningar på skiva: Sibelius vol 4 och *Nordic – A Fragile Hope*.

Orkestern spelade i Konserthuset 52 gånger och har därutöver gästade Vara konserthus vid fyra tillfällen, Frölunda torg, Johannebergskyrkan och Slottsskogen vid ett tillfälle vardera. Vidare har man turnerat till Stockholm, Malmö, Oslo och Köpenhamn. Vägus, ungdomsorkestern vars mångårige ledare Kim Phipps också gör sitt sista år, har spelat i Lidköping, Uddevalla Vara och Vänersborg. Sex konserter har spelats in av Sveriges Radio och på Spotify har man 3 500 000 lyssnare. GSO Play har nått närmare 900 000 konton och fått en ny strategi. Testet att ”låna” konsertbiljetter på femdagarslån via Göteborgs Stadsbibliotek har slagit mycket väl ut och ska under nästa år testas på fler bibliotek/platser.

Utöver Vägus har man arbetat med barn och unga både som musiker och som publik. Det internationella musiklägret Side by Side genomfördes för elfte gången med deltagare från 17 länder. Sportlovskören och Höstlovskören har varit fullbokade och i samarbete med Nationellt Centrum för musiktalanger har Polstjärnepriset genomförts tillsammans med GSO. Årets vinnare blev cellisten Hugo Svedberg.

Analys/kommentar

Göteborgs Symfoniker AB har fortsatt att satsa på konstnärlig utveckling med varierad repertoar, nyskrivna verk, rekryteringar i världsklass och en omfattande produktion för och med barn och unga. När det gäller vidgat deltagande och arbetet med att öka tillgängligheten till klassisk musik så har man gjort en del samarbeten med bl a communityskolan i Tynnered, Kompis Sverige och öppna konserter. Man försöker alltmer koppla programmet till aktuella frågor som hållbarhet och social inkludering. Det regionala perspektivet, vilka konserter som spelas utanför huset och varifrån publiken, framför allt den unga, kommer kunde framgå tydligare i rapporteringen.

Man framhåller själv särskilt att man genom konstnärlig kvalitet, bred repertoar och ”starka publikinitiativ” är en angelägen arena för publiken. Detta bekräftas av beläggningsgraden som under året legat på omkring 95 procent – en grad som gör att ”det blir svårt för oss att expandera”. Bolaget håller noga koll på publikens genomsnittsalder och

just nu sjunker publikens medelålder med ett år/år. Abonnemangsstrukturen gör att man har 80 procent basfinansiering från den och fyller sedan på med enstaka biljetter.

Det råder i princip en jämn könsfördelning i orkestern.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Orkestern har under perioden ”fortsatt att befästa sin position som en av Europas främsta orkestrar”. För Göteborgs Symfoniker är konstnärlig excellens, innovativa publikstrategier och ett starkt samhällsengagemang grunden i verksamheten. Under 2023–2024 har publiken hittat tillbaka till Konserthuset på allvar efter pandemin – beläggningsgraden under 2024, 93 procent, är i paritet med 2019.

Man har genomfört internationella turnéer och samarbeten, utvecklat repertoaren genom beställningsverksamhet, ofta i samverkan med andra konserthus i världen. Genom GSOPlay har konserterna gjorts tillgängliga för en bredare publik med knappt en miljon tittningar per år. Trots att pandemin pågick kunde man genomföra en invigningsvecka när den ”världsunika konserthusorgeln” togs i bruk 2021.

Sammanfattningsvis har man under perioden möjliggjort drygt en halv miljon klassiska musikupplevelser samt tagit emot närmare 200 000 besökare för konserter och arrangemang i extern regi. Cirka 20 procent av publiken har utgjorts av publik till GSAB:s egna arrangemang för familjer, barn och unga. Under pandemin tvingades bolaget att ta en del av reserverna i anspråk men har nu åter en ekonomi i balans. Kronans svaga kurs har påverkat bolaget under perioden eftersom merparten av de internationella gagerna betalas i euro. Inga avvikelser, utöver under pandemiåren, rapporteras.

2.3 Regionteater Väst

- Dansakademin blev en del av ordinarie verksamhet efter tre år som projekt. Dansakademin är en plattform för utveckling av danskonst för barn och unga som vänder sig till utövare som vill arbeta konstnärligt med dans eller öka sin kompetens om dans.
- Genom satsningar och energibesparande åtgärder har Regionteater Väst på två år minskat sin energiförbrukning med 34,5 %, och kommer att miljödiplomeras under 2025.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Under 2024 genomförde Regionteater Väst (RTV) 493 egna föreställningar och totalt 895 aktiviteter som workshops, studiebesök och referensgrupper. Tolv produktioner hade premiär, varav sju urpremiärer. Föreställningarna spelades både på turné och i teaterns egna hus, och nådde totalt över 31 500 personer – främst barn och unga.

Verksamheten omfattade även internationella och nationella samarbeten, med deltagande i festivaler i Belgien, Polen och Sverige. RTV har även fungerat som ett kunskapscentrum och samverkade med skolor, kulturskolor, kommuner och fria aktörer. Särskilda projekt riktade sig till målgrupper som personer med Parkinson, anpassad skola och unga med olika funktionsvariationer har genomförts.

Dansakademin blev en permanent del av verksamheten och flera initiativ som IdÉLABB, LABB2024 och mentorsprogram genomfördes. Bolaget fortsatte också sitt arbete med inkludering, tillgänglighet och representation, samt utvecklade pedagogiska verktyg som "Scenkonst på djupet" för lärare.

RTV var aktiv på 50 platser, varav 31 inom Västra Götaland, och hade scenkonstavtal med nio kommuner. Trots samhällsutmaningar fortsatte teatern att erbjuda scenkonst av hög konstnärlig kvalitet till barn och unga – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Analys/kommentar

Uppfyller sitt uppdrag väl. RTV jobbar nära sin målgrupp (referensgrupp, provpublik m m) med nyskapande produktioner och tematik som ligger nära målgruppen.

Verksamheten når många barn och unga i regionen med högkvalitativ, aktuell scenkonst som tar avstamp i målgruppens värld. Flera av de kommunavtal som tecknades under året är med kommuner som teatern inte spelat i tidigare; resultatet av ett målmedvetet arbete att bygga relation med alla kommuner för att kunna spela för dess yngsta invånare.

Ett tydligt kvitto på den konstnärliga nivå teatern ligger på är att RTV blivit inbjudna till flera internationella festivaler för barn unga. Detta genomförs enbart om det finns utrymme för teatern, men möjliggör att locka internationella konstnärliga team och dansare.

Den regionala spridningen är mycket god.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under perioden har RTV, i enlighet med uppdraget, aktivt utforskat och utvecklat interregionala samarbeten. Ett exempel är samarbete med Regionteatern Blekinge Kronoberg, vilket bland annat resulterade i samproduktionen *Nederlaget*.

Vidare tog RTV, med extra stöd från ägaren Västra Götalandsregionen, permanent över huvudmannskapet för Dansakademin. Detta stärker både danskonsten och det fria fältet genom att erbjuda en stabil plattform för utveckling av processarbete kring skapandet av dansföreställningar för barn och unga.

RTV har också fortsatt att satsa på metoden *Prata Scenkonst*, bland annat genom föreläsningar och workshops. Inom ramen för detta arbete har fördjupningskursen *Scenkonst på djupet* utvecklats – en kurs riktad till exempelvis

skolpersonal och kultursamordnare, med syftet att stärka förmågan att samtala om scenkonst med barn och unga.

Trots att projektet *Body of Curiosity*, ett nordisk-baltiskt samarbete som undersöker barns delaktighet i interaktiva dansföreställningar som omnämns i uppdraget för 2021–2024, inte nådde hela vägen i mål, har RTV ökat sin nationella och internationella närvaro. Bolaget har bland annat, efter inbjudan, spelat föreställningar på internationella festivaler såsom KROKUS-festivalen i Hasselt, Belgien, och Korczak-festivalen i Warszawa, Polen.

Under 2024 initierades även ett samarbete med PEP – *Le Pôle Européen de Production des Pays de la Loire* (Europeiska produktionshubben). Projektets mål är att öka mångfalden inom scenkonsten, skapa bättre stöd för kulturutövare samt stärka det konstnärliga utbytet mellan Sverige, Belgien och Frankrike.

2.4 Blåsmusik i Väst (Göteborg Wind Orchestra)

- Orkestern genomförde en turné med hyllning till Monica Zetterlund i nio kommuner i Västra Götaland.
- Skolkonserter, orkesterträffar och regelbundna samarbeten med kulturskolor i Västra Götaland har genomförts inom Blåsmusikcentrum Väst.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Inom Blåsmusik i Väst finns verksamheterna GWO (konsertverksamhet) och Blåsmusikcentrum (verksamhet för barn och unga, inklusive kulturskolan).

GWO har under 2024 fortsatt att etablera den nya hemmascenen Haga Konserthall, som sedan inflyttningen i september 2023 även blivit en viktig gästspelsscen och central plats för samarbeten, konserter och andra evenemang. Bland årets höjdpunkter genomförde GWO en turné med hyllning till Monica Zetterlund i nio kommuner. Andra konserter inkluderade "Älskade slagverk", "Våryra", och en skivrelease med Peter Asplund. Totalt genomförde GWO 37 konserter med en publik på cirka 11 000 personer, inklusive det årliga evenemanget Blåsmusikens Dag som genomfördes i och kring Haga Konserthall på tre scener inför en stor publik. Sex skolkonserter har genomförts i Götene, Göteborg och Hjo, samt orkesterträffar och regelbundna samarbeten med kulturskolor i regionen (utöver Göteborg har de varit i Borås, Götene, Mölndal, Tranemo, Uddevalla och Vänersborg). Under 2024 har verksamheten präglats av en osäker tillvaro till följd av sena besked om grundfinansiering från bl a Göteborgs Stad, vilket fått konsekvenser för planering, personal och utveckling. Inför framtiden finns en ambition att säkra långsiktig hållbarhet för verksamheten, dels genom nya finansieringsmöjligheter kopplat till utyrningar av konserthallen samt som möjlig kontraktssorkester för Försvarmakten, där

det finns god dialog och vilja från båda parter.

Analys/kommentar

Blåsmusik i Väst visar, trots ett ekonomiskt utmanande år, god måluppfyllelse och att de är en fortsatt viktig aktör inte minst genom de många möten mellan barn och unga och professionella musiker som de genererar inom Blåsmusikcentrum Väst. Barn och unga-arbetet skulle kunna synliggöras än mer i rapporteringen. Den regionala närvaron har varit stark inom konsertprogrammet för vuxna, med konserter i nio kommuner utöver Göteborg – även om detta är en minskning från elva kommuner året innan. Skolkonserter däremot har minskat från 18 föreställningar i 9 kommuner 2023 till 6 konserter i tre kommuner, varav två i Göteborg. Arbetet med att hitta en permanent gästspelscen i regionen där GWO återkommande kan möta en regional publik fortsätter, men utmaningarna med detta sätter ljuset på ett behov av ett starkare arrangörsled och att även etablerade ensembler har svårt att nå ut. En stor del av rapporteringen präglas av den ekonomiska situationen och de osäkra förutsättningar som verksamheten står inför. Trots detta redovisade GWO ett positivt resultat tack vare god hushållning och delvis projektbaserad personalstyrka. Allt pekar på att Blåsmusik i Väst befinner sig i en kritisk ekonomisk situation och att verksamheten behöver stöd i att hitta vägar för att säkra långsiktig hållbarhet, säkra anställningsformer för personalen och därmed möjlighet till fortsatt utveckling.

Sammanfattning uppdragsperioden 2022–2024

Blåsmusik i Väst har under perioden 2022–2024 genomgått stora förändringar och utmaningar. Verksamheten gick in i perioden i en svår ekonomisk situation efter pandemin och utan fast hemvist. En viktig milstolpe var inflyttningen i Haga Konserthall 2023, vilket gav orkestern en ny scen och arbetsro. Trots ekonomiska utmaningar har GWO fortsatt att leverera konstnärligt nyskapande konserter, samarbetat med välkända artister och uruppfört 22 nya verk. Samarbetet med Högskolan för scen och musik har fördjupats, och GWO har utvecklat metoder för samverkan med kulturskolor och grundskolor, vilket väckt nationellt intresse. Turnéverksamheten har fortsatt i Västra Götaland, men sökandet efter en permanent gästspelscen utanför Göteborg pågår fortfarande. GWO har arbetat under perioden arbetat aktivt med jämställdhet, mångfald och tillgänglighet, och har fått positiv respons från publik och samarbetspartners.

2.5 Borås Stadsteater

- Stor medial uppmärksamhet kring föreställningen *Den varmaste sommaren*, som skildrade fotbolls-VM 1994.
- Publikrekord för andra året i rad: 34 procents ökning i besök och 31 procents ökning i biljettförsäljning jämfört med 2023.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Under 2024 firade Borås Stadsteater 60-årsjubileum, vilket uppmärksammades med den nyskrivna jubileumsrevyn *Vad boråsarna vill ha* samt ett starkt spelår som kombinerade nyskrivet material med klassiker. Totalt spelades sex egna scenkonstverk, varav två var urpremiärer och en musikal – ett nytt grepp för teatern. För andra året i rad slog teatern publikrekord, med en ökning på 34 procent i besök och 31 procent i biljettförsäljning. Den mediala uppmärksamheten var stor, inte minst tack vare föreställningen *Den varmaste sommaren*, som skildrade fotbolls-VM 1994. Barn- och ungdomsverksamheten var omfattande, med 42 av totalt 93 föreställningar riktade till unga, däribland *Mors lilla Olle* och *Glasblåsarens barn*.

Två produktioner turnerade i sex kommuner i Västra Götaland: samproduktionen *Euphoria* – en nycirkusföreställning i samarbete med LONE Company, Riksteatern och Cirkus i Väst – samt *Var är brudarna*, som lyfte fram historiskt förbisedda kvinnor. Det vidgade deltagandet har stärkts genom samarbete med Bostäder i Borås och ett omtag med teaterombuden, vilket lett till ökad försäljning och större engagemang. Teatern har även öppnat upp huset för fler aktiviteter, som rundturer, öppna repetitioner och samarbeten med lokala aktörer. Publiken har också erbjudits lunchteater, teater-AW, gästspel och teatersport.

Analys/kommentar

Borås Stadsteater visar ett starkt resultat för 2024 och uppfyller målen för sitt uppdrag, även om en något mer utförlig rapport hade varit önskvärd. Teatern har genomfört lyckade organisatoriska förändringar de senaste åren samt ett internt visionsarbete, vilket tydligt avspeglas på ett positivt sätt i både repertoar och övrig verksamhet. Inom området för vidgat deltagande arbetar teatern aktivt med att bredda sin publik och öppna upp teaterhuset genom olika samarbeten och publika aktiviteter.

Teatern är i färd med att ställa om till en turnéorganisation och har under året genomfört flera samarbeten som varit både givande, utmanande och lärorika. Borås Stadsteater redovisar ett överskott på +0,8 miljoner kronor för 2024. Detta beror främst på att teaterns pensionskostnader har flyttats till stadens centrala budget samt att personalkostnaderna varit lägre än budgeterat till följd av vakanta tjänster.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2022 och 2023–2024

Borås Stadsteater har haft två tvååriga uppdrag under perioden. Detta på grund av att teatern från och med 2021 fick ett tydligare turnerande uppdrag, vilket kulturnämnden ville följa upp efter två år. Under perioden har Borås stadsteater utvecklats konstnärligt, organisatoriskt och regionalt, trots initiala begränsningar till följd av pandemin. Teatern har producerat en varierad repertoar med fokus på konstnärlig utveckling och nya berättarperspektiv. Turnéverksamheten har byggts ut successivt, särskilt under 2024. Perspektivanalys visar en bredd i kön, ålder och social bakgrund i produktionerna. Flera

samproduktioner har genomförts med aktörer som Cirkus Cirkör, Riksteatern och Göteborgs Stadsteater. Teatern har arbetat med att bredda publiken genom nya format (exempelvis lunchteater, syntolkning, digitala produktioner) och deltagande i nätverk som FOKIS. Arbetet med barn och unga har stärkts, men insatser för vissa underrepresenterade grupper har varit begränsade. Miljöarbetet har intensifierats genom LED-belysning, återbruk och minskade resor. Social hållbarhet har främjats genom jämställdhetsarbete, HBTQI-diplomering och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Regional relevans har ökat genom fler samarbeten och gästspel. Som avvikelser nämner Borås Stadsteater i sin rapport att trots ökad publik har vissa grupper varit svåra att nå. Teatern planerar att stärka insatser på minoritetsspråk och ytterligare öka den regionala spridningen.

2.6 Folkteatern

- *Bobby Fischer bor i Pasadena* – föreställning i samarbete med Michelinkocken Gustav Knutsson, där teater och gastronomi förenades i ett unikt koncept. Ett djärvt tvärkonstnärligt grepp där teatern nådde en ny publik och sålde slut på nolltid.
- En mycket långdragen hyresförhandling med hyresvärden blev klar inför 2025. Detta säkerställer teaterns plats på Järntorget.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Folkteatern hade ett aktivt och konstnärligt framgångsrikt år 2024. Åtta egna produktioner sattes upp, däribland uppmärksammade föreställningar som *Bröderna Mozart*, *Onkel Vanja*, *Monsieur Venus* och *Bobby Fischer bor i Pasadena*. Flera produktioner kompletterades med publiksamtal, workshops och öppna repetitioner.

Teatern genomförde även en omfattande gästspels- och konsertverksamhet med över 80 arrangemang, inklusive samarbeten med Doc Lounge, Poetry Slam, West Pride och Gothenburg Fringe Festival. Den digitala Fjärde scenen låg tillfälligt vilande men planerades för framtida lansering.

Folkteatern turnerade med föreställningen *Nomad* i samarbete med Riksteatern och Arthem – Romska teatern, och spelade i några kommuner i Västra Götaland men även nationellt.

Teatern fortsatte sitt hållbarhetsarbete genom återbruk av scenografi och kostymer, samt samarbete inom produktionscentret i Torslanda. Nya initiativ som Teaterklubben och hotellpaketet med Hotell Draken breddade publikarbetet. Totalt genomfördes 290 arrangemang med över 30 000 besökare.

Folkteatern hade ett starkt publikår men stod inför ekonomiska utmaningar. Trots ökade biljettintäkter och ett treårigt stöd från Stenastiftelsen uppgick årets resultat till ett underskott på cirka 1,6 miljoner kronor. Detta berodde främst på oförutsedda kostnader kopplade till arbetsmiljöfrågor samt en oväntad fastighetsskatt på över 600 000 kronor (som överklagades och hävdades 2025). Teatern arbetar enligt en nollbudgetmodell, vilket innebär att det inte finns utrymme för buffertar. För att möta det ekonomiska läget har verksamheten genomfört kostnadsbesparingar både 2023 och 2024.

Analys/kommentar

Folkteaterns konstnärliga framgångar under 2024 har varit synliga i media och det syns att publiken hittat tillbaka. Genom ett brett konstnärligt utbud både av de egna produktionerna och programläggningen når teatern en bred publik. 2024 kom teatern i kapp med den sista produktionen som släpade efter sedan pandemin.

Folkteatern arbetar aktivt med att öka sin egenfinansiering och har under 2024 nått upp till 7 procent, i linje med den plan som presenterades 2023 (KUN 2023–00510). Målet är att nå 10 procent egenfinansiering senast 2027. Med hänsyn till teaterns nuvarande lokalförutsättningar kan intäkter från biljettförsäljning bidra med maximalt 4–5 procent av den totala finansieringen. För att uppnå en högre grad av egenfinansiering krävs därför en ökning av intäkter från sponsring och andra externa källor, vilket teatern jobbar aktivt med. Under 2024 var teatern i fyra kommuner (Lidköping, Mellerud, Tidaholm och Åmål) utanför Göteborg i regionen med samproduktionen *Nomad*. En ökning från 2023, då teatern endast gästspelade i Skövde.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under uppdragsperioden 2021–2024 har Folkteatern, precis som övriga verksamheter, verkat i en tid präglad av stora utmaningar – både globalt och lokalt. Pandemin medförde återkommande restriktioner som krävde ständig omställning i arbetssätt, produktion och publikmottagande. Samtidigt har världsläget, med krig i närområdet och Mellanöstern, påverkat ekonomin negativt genom ökad inflation, vilket i sin tur skapat svåra förutsättningar för scenkonsten.

Teatern har även kämpat för sin fysiska plats på Järntorget, där hot om kraftiga hyreshöjningar och vräkning ledde till omfattande förhandlingar. Genom nya avtal och folkligt stöd säkrades till slut teaterns närvaro i huset för de kommande tio åren.

Trots dessa utmaningar har Folkteatern fortsatt att utvecklas. Teatern har nått ny publik, stärkt sin konstnärliga profil, prövat nya idéer och varit en aktiv röst i samhällsdebatten. Den har också bidragit till ökad mångfald inom scenkonsten samt till regional och hållbar utveckling.

År 2021 ombildades verksamheten till aktiebolaget Folkteatern Västra Götaland AB, vilket innebar att det långsiktiga uppdraget följde med. Under 2023 slog teatern publikrekord både i antal besökare och intäkter, och 2024 noterades nya rekord med *Onkel Vanja* som

mest inkomstbringande produktion och *Bobby Fisher bor i Pasadena* som rekordhållare i förförsäljning.

2.7 Riksteatern Väst

- Cirkusturnén i samarbete mellan Riksteatern Väst och Cirkus i Väst resulterade i 34 föreställningar i 16 kommuner
- Riksteatern har arbetat med förberedelser inför ett stort turnéprojekt (Turnéverket) 2025–2028 i samarbete med Borås Stadsteater, Göteborgs Stadsteater samt fria producenter där man fokuserar på scenkonst för mindre scener och landsbygd.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Riksteatern Väst har under 2024 fortsatt sitt arbete med att stödja och utveckla lokala scenkonstarrangörer i Västra Götaland. Föreningen samordnar 30 riksteaterföreningar och 17 anslutna organisationer. Under året har en ny teaterförening startats i Marks kommun, och en ny organisation – Råda Rum i Härryda – har anslutits. Två turnésamarbeten har genomförts, samt en rekordstor cirkusturné med 34 föreställningar i 16 kommuner av föreställningen *Carousel*, i samverkan med Cirkus i Väst (Stora Teatern). Flera arrangörsträffar, utbildningar och nätverksevenemang har hållits för att stärka det ideella arrangörsledet. Evenemang som 7-länssamarbetet *EXPO:SCENKONST*, *Ouverture* på GöteborgsOperan och *Säsongsupptakten* i Borås samlade hundratals arrangörer och scenkonstproducenter för inspiration och erfarenhetsutbyte.

Ungt engagemang har främjats genom arbete med Länkfestivalen och RUN – regionalt nätverk för unga arrangörer. Ett särskilt fokus har legat på förberedelserna inför det nya turnéprojektet *Turnéverket*, som lanseras 2025 i samarbete med Borås och Göteborgs stadsteatrar samt fria producenter. Riksteatern Väst har även inlett samarbete med Sam-sam – Samlingslokalorganisationernas samarbetskommitté i Västra Götaland – kring ett nytt arrangörsstöd för små scener.

Analys/kommentar

Riksteatern Väst uppvisar över lag god måluppfyllelse i sitt uppdrag att stödja och utveckla det ideella arrangörsledet. De har breddat sitt nätverk och bland annat förberett det fleråriga turnéprojektet *Turnéverket*, som syftar till att öka tillgången till scenkonst i hela regionen. I kombination med det nya arrangörsstödet för små scener, där Riksteatern Väst har en roll i referensråd och kommunikation av stödet, förväntas detta bli viktiga verktyg för att möjliggöra scenkonstarrangemang i hela Västra Götaland. Inom vidgat deltagande är deras arbete med ungt arrangörskap en viktig del för återväxten av civila samhällets engagemang. Samtidigt finns områden de skulle kunna utveckla, till exempel är satsningar på dans som konstform i stort sett frånvarande i årets verksamhet, trots att det har varit

ett tydligt fokus i uppdraget och inte minst i överenskommelsen mellan den nationella och den regionala nivån. De hade även mer utförligt kunnat beskriva sitt arbete inom scenkonst och digitalisering. Riksteatern Väst uppger i uppföljningen att de påverkas av ökade kostnader till följd av förändrade momsregler och behöver börja arbeta med att få in mer extern finansiering. Dock ser ekonomin stabil och likvid ut och de redovisar ett mindre överskott för 2024.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Riksteatern Väst har under perioden 2021–2024 återhämtat sig från pandemins effekter, som innebar inställda föreställningar och minskat engagemang. Folkrörelsen har stärkts, en ny förening har bildats och fler organisationer har anslutits. Turnéverksamheten har utvecklats, särskilt genom samarbetet med Cirkus i Väst, vilket ökat tillgången till scenkonst i hela Västra Götaland. Arbetet med unga har intensifierats genom projekten LÄNK och RUN, vilket förväntas bidra till återväxt inom kulturlivet. Digitaliseringen har däremot inte fortsatt i samma takt efter pandemin, då efterfrågan på liveframträdanden återigen har ökat. Riksteatern Västs operativa arbete har lett till ökat lokalt engagemang, särskilt i mindre orter och på landsbygden.

2.8 ShareMusic & Performing Arts

- ShareMusic har under året varit medarrangör till konferensen *Inclusion through arts* i Armenien och presenterat sitt arbete kring funktionsrätt genom föreställningen *Min konvention*.
- ShareMusics musikensemble Elefantöra spelade på den internationella tonsättarfestivalen *Nordic Music Days* i Glasgow

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

ShareMusic har under 2024 haft ett särskilt stort fokus på forskning, kunskapsspridning och främjande arbete inom tillgänglighet och inkludering. Projektet EDI (Elektroniska och Digitala Instrument) –finansierat av Kulturrådets medel för Stärkt kultur i skolan – genomförde sitt andra år. Bland aktiviteterna kan nämnas 15 workshops i sex kommuner – däribland i Skara – där man testade att integrera elektroniska instrument i undervisningen - samt ett välbesökt symposium på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. ShareMusic har inom EU-projektet MuseIT (som är ett samarbete med bland annat Högskolan i Borås och Stanford University) utvecklat Remote Performance Platform – en digital plattform för tillgängligt musikskapande på distans. Under året genomfördes workshops i Göteborg, Borås och Karlsborg där externa deltagare fick prova och vara delaktiga i utvecklingen av nya tekniska innovationer. Under två veckor medverkade ShareMusic på Vetenskapsfestivalens Experimentverkstad, där de mötte 3 800 barn från Göteborg med omnejd som fick prova på elektroniska och digitala instrument. Under året

inbjöds ShareMusics musikensemble Elefantöra att göra en konsert under den internationella tonsättarfestivalen Nordic Music Days i Glasgow.

Analys/kommentar

ShareMusic visar god målpåfyllelse sett till hela deras breda verksamhet i de tre regionerna Västra Götaland, Skåne och Jönköping. Det kan dock vara svårt att genom deras redovisning få en konkret bild av deras verksamhet i Västra Götaland, inte minst för att de är i ständig förändring och mer och mer de senaste åren inriktat verksamheten på innovation och teknik och lite mindre på publika möten med sina konstnärliga ensembler. Flera delar i redovisningen avser insatser som sker i andra län och internationellt. ShareMusic vill ta en nationell som kunskapscentrum och är en aktör som flyttar fram positionerna inom tillgänglig scenkonst, inte minst genom forskning. ShareMusic bidrar till att uppfylla flera mål i Västra Götalands utvecklingsstrategi, särskilt inom områden som innovation, kompetensutveckling, inkludering och tillgänglighet. De har också ett starkt internationellt nätverk och får mycket förfrågningar om samarbeten. Bland annat är ShareMusic partner i New European Bauhaus för den gröna omställningen. ShareMusic uppger att det geopolitiska läget i Europa har präglat även 2024 och för föreningens del har det minskat möjligheterna till internationellt arbete, men också haft ekonomiska efterverkningar. ShareMusic visar ett ekonomiskt underskott om ca 380 tkr för 2024. Verksamheten uppger själva att de lägger mycket tid på administration och rapportering kopplat till sin basfinansiering från de tre regionerna. Här finns en interregional samverkan som kan utvecklas vidare.

Sammanfattning uppdragsperioden 2023–2024

ShareMusic & Performing Arts har haft långsiktigt uppdrag 2023–2024. De rapporterar inga avvikelser från uppdragsmålen. Verksamheten har gjort stora framsteg som nationellt kunskapscenter inom digital utveckling, forskning och innovation, särskilt genom det EU-finansierade projektet Muse-IT i samarbete med Högskolan i Borås. Två centrala satsningar har varit utvecklingen av en plattform, Remote Performance Platform, för att skapa scenkonst på distans och en digital kunskapsbank. När den digitala kunskapsbanken är fullt utvecklad kommer den att vara en resurs där vetenskapligt granskat material, handböcker, fallstudier och rapporter samlas. Båda dessa insatser kommer att starkt prägla fortsatt utveckling av ShareMusics verksamhet och hur de kan möta de behov som finns. Organisationens internationella akademiska råd har spelat en viktig roll i att kvalitetssäkra och strategiskt styra forskningsarbetet. Ensemblen Elefantöra som är baserad i Västra Götaland har under perioden haft flera givande konstnärliga samarbeten. De lyfts ofta fram som ett praktiskt exempel på inkludering i praktiken och deras kunskap är efterfrågad nationellt och internationellt.

2.9 Vara Konserthus

- Den internationellt erkände dirigenten och arrangören Vince Mendoza turnerade med produktionen *Jazz on Film* som arbetats fram under Mendozas residens på Vara konserthus. Det resulterade i en turné med två slutsålda konserter i Göteborgs Konserthus samt en slutsåld konsert i Vara Konserthus. Under hösten fick kompositionsstudenter vid Högskolan för Scen och Musik i Göteborg möjlighet till coachning av Mendoza.
- Nytt för 2024 var rockfestivalen Vara In 7 Rock. Festivalen presenterade åtta band i rockgenren – ”från kultbandet Anvil från Kanada till Huggorm från Luleå”.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Vara Konserthus fortsatte under 2024 sitt uppdrag som regional scen med fokus på konstnärlig utveckling, tillgänglighet och mångfald inom scenkonst. Trots att publikalen ännu låg 25 procent under nivåerna innan pandemin, ökade det totala antalet besökare till över 94 000. Konserthuset erbjöd ett brett program med musik, dans, teater och nycirkus samt satsade på pedagogiska och inkluderande projekt för barn, unga och personer med funktionsvariationer.

Bohuslän Big Band (BBB), husets internationellt erkända storband, genomförde flera samarbeten, turnéer och utbildningsinsatser, bland annat med jazzmusikern och residenten Vince Mendoza, Joe Lovano och Göteborgs Symfoniker.

Ungdomsstorbandet Next Generation Big Band fortsatte att utvecklas och vann SM i storband för fjärde gången. Vara Konserthus arbetar med fler insatser mot barn och unga, bland annat i ett projekt där BBB samarbetar med elever från Center för Språkintröduktion Lindholmen och sångare från Kulturskolan Hisingen. Eleverna fick skriva texter och musik, som sedan framfördes live tillsammans med Bohuslän Big Band på Kulturhuset Bergsjön.

För tredje året i rad genomfördes det integrerade dans- och musiklägret Rytma. Lägret riktade sig till barn och unga i åldern 10–25 år. Deltagarna var medskapare, inte bara mottagare, på lägret och gavs möjlighet att konstnärligt utforska sitt dansande. Arbetet skedde utifrån principen att ta allas utforskande och lärande på allvar oavsett ålder och funktion. Lägret var integrerande där även unga med funktionsvariationer kunde delta och erbjudas samma möjligheter som övriga deltagare.

Dansprogrammet stärktes genom samarbeten med Dansnät Sverige och produktioner som *All About Mimi* och *Rule*. Projekt som Relaxed Performance bidrog till ökad inkludering. Konserthuset arbetade även aktivt med hållbarhet, digitalisering (bland annat streaming till äldreboenden) och samverkan med skolor, kulturskolor och näringsliv.

Analys/kommentar

God målluppfyllelse av uppdraget med ett brett och omfattande utbud. Vara Konserthus

fortsätter att vara en nod för scenkonst (och konstnärlig utveckling inom musiklivet i Västra Götaland särskilt inom storbandsmusiken), och hemmascen för Bohuslän Big Band.

Vara konserthus är den scenkonstinstitution i Västra Götaland som haft svårast att återhämta sig från publikens och branschens förändringar efter pandemin och inflationen. En förskjutning inom musikbranschen har lett till att de (större) artister som tidigare gick att boka nu, på grund av det ekonomiska läget, väljer bort spelplatser i Varas storlek vilket i sin tur leder till att Vara Konserthus tvingats göra fler ”säkra bokningar”. Vara Konserthus är medvetna om utvecklingen och kommer inför 2025–2026 att stärka och bredda utbudet i paritet med tidigare år.

Blackboxen stod klar precis innan pandemin slog till och hann aldrig riktigt etablera sig som en ny scen, vilket fortfarande en utmaning genom att den inte har den beläggning och vinstbalans som förväntats. Vara Konserthus har därför under 2024 påbörjat ett publikutvecklingsarbete, med hjälp av organisationen ”Center för kunst og interkultur” i Köpenhamn för att hitta nya koncept och metoder för att locka både ny och tidigare publik.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Vara Konserthus anger inga avvikelser gentemot uppdraget under perioden, men har påverkats kraftigt av pandemi och tuff ekonomi. De negativa utfallen har krävt anpassningar, bl a ett ökat kommersiellt tänk där det smalare utbudet har fått minska. Även barnverksamhet och jämställdhetsarbete har fått stå tillbaka under perioden som fått Vara Konserthus att utveckla publikundersökningar och nya strategier för att locka (och locka tillbaka) besökarna.

3. Natur- och kulturarv

Kulturförvaltningen VGR har uppdragsbaserat verksamhetsstöd (UVS) och är huvudman för följande museer och verksamheter inom natur- och kulturarv:

- Forsviks bruk
- Göteborgs naturhistoriska museum
- Lödöse museum
- Slöjd- och byggnadsvård Nääs
- Vitlycke museum
- Vänersborgs museum

Följande verksamheter har annan huvudman och därmed långsiktigt uppdrag (LSU):

- Bohusläns museum
- Hantverkslaboratoriet
- Innovatum
- Läckö Slott
- Västergötlands museum

3.1 Kulturförvaltningen VGR

- Under 2024 infördes entréavgifter på samtliga museer. Trots en viss minskning i besök blev tappet mindre än väntat, och intäkterna översteg budget med marginal. Ett arbete inleddes samtidigt för att utveckla museernas programutbud i takt med de ökade förväntningarna från betalande besökare.
- Utökad tillgänglighet och medborgarforskning. Arbetet med fysisk, kognitiv och digital tillgänglighet fördjupades. Pilotprojekt i medborgarforskning för högstadieelever genomfördes och införs nu som reguljär metod. Guidningar erbjöds på fler språk och museipersonal utbildades i syntolkning och teckenspråk.

3.1.1 Forsviks bruk

Under 2024 har Forsviks bruk fortsatt att utvecklas som ett kulturhistoriskt besöksmål med lokal och regional förankring. Ett centralt fokus har varit det strategiska arbetet med att lyfta Forsvik som en nod för kultur i Skaraborg i samverkan med Karlsborgs kommun. Detta har skett inom ramen för ett större regionalt initiativ för att stärka kulturens infrastruktur, där Kulturförvaltningen i Västra Götalandsregionen bistått med processledning och stöd.

Bruket har varit del i platsutvecklingsinsatser som syftar till att aktivera och utveckla gamla industrimiljöer, bland annat i samarbete med lokala aktörer och föreningsliv. Särskilt fokus har lagts på att skapa strukturer för långsiktig samverkan mellan

civilsamhälle, offentlig sektor och kulturverksamhet. En rad utrustnings- och platsförbättringar har påbörjats inom ramen för ett förstärkt underhållsarbete.

3.1.2 Göteborgs naturhistoriska museum

Göteborgs naturhistoriska museum (GNM) införde entréavgifter 2024, och trots farhågor visade sig besökstappet vara mindre än väntat. Intäkterna överträffade budget, vilket tyder på att museets värdeupplevelse står stark även i en ny ekonomisk modell. Samtidigt har förväntningarna från besökarna ökat, vilket har krävt en utveckling av utbudet. Det innebär både möjligheter och utmaningar: museet behöver stärka programverksamheten och samtidigt upprätthålla tillgänglighet och inkludering.

GNM har fortsatt att spela en nyckelroll i arbetet för biologisk mångfald genom sin medverkan i internationella nätverk som CETAF och EU-projektet TETTRIs. Under året passerades en viktig milstolpe: att över 300 000 dataposter från markfaunan publicerades på GBIF – en internationell databas. Museet har även vidareutvecklat sin samlingsförvaltning, digitaliserat data med ökad spårbarhet och deltagit i taxonomiska publikationer och utbildningar. Denna forskningsförankring stärker museets relevans i både ett vetenskapligt och samhällsligt perspektiv.

Ett särskilt viktigt initiativ var utvecklingen av ett metodiskt arbetssätt för medborgarforskning riktat till högstadiel elever. Pilotprojektet blir från 2025 en del av museets ordinarie verksamhet. Detta stärker museets pedagogiska profil och bidrar till ungas delaktighet i samhälls- och kunskapsutveckling. Även TAKK-utbildningar (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) och syntolkningskurser har genomförts för personalen, vilket innebär en medveten satsning på kognitiv och fysisk tillgänglighet.

3.1.3 Lödöse museum

Under 2024 har Lödöse museum fortsatt att utveckla både sin pedagogiska verksamhet och sitt publika uppdrag. Ett centralt fokus har varit att stärka delaktigheten för barn och unga. Tillsammans med en förskolegrupp har museet tagit fram en tematiskt utformad museilektion som nu ingår i det reguljära utbudet. På det digitala området har museet lanserat nya digitala lektioner under hösten, med positiv respons från skolorna. Vid årets slut fanns 5 220 föremål publicerade på Digitalt museum, och både nya och äldre arkeologiska rapporter har tillgängliggjorts på museets webbplats. Dessutom har museet deltagit i ett utvecklingsprojekt för GIS-baserad arkeologisk data, med sikte på ökad forsknings- och arkiveringskvalitet.

Samarbeten med lokala föreningar och studieförbund har stärkts, vilket lett till samarrangemang och att museets lokaler i högre grad nyttjats av det fria kulturlivet. Lödöse museum spelar därmed en viktig roll som både kunskapsinstitution och lokal samverkanspartner i sitt närområde.

3.1.4 Slöjd och byggnadsvård Nääs

Slöjd och byggnadsvård Nääs har haft en framträdande roll som nav för kurser, nätverk och pedagogisk utveckling, och har bidragit till att förankra traditionella hantverksmetoder i ett samtida sammanhang. Under året visades ett antal utställningar, bl a ”Knut – ett slöjdarliv” som visades under sommaren med många bokade guidningar. Utställningen ”Kolorera”, som handlar om färgsättning av byggnader, visades under senhösten. Arbeta med att producera nästa års utställning om byggnadsvårdsåret 2025 pågår.

Under året pågick också arbetet med Hantverksregistret och en uppskattad produktmässa, även om behovet av generationsväxling och tekniska utmaningar pekar på behov av vidare utveckling. Byggnadsvårdsområdet visade fortsatt bredd genom samarbete med aktörer som Hållbara Hus och projektet Lera som byggmaterial, där traditionella tekniker testats vetenskapligt via RISE.

3.1.5 Vitlycke museum

Museet är en central aktör i Världsarv Tanum och har arbetat aktivt för att bredda sin publik, utveckla nya arbetssätt och stärka sin roll som kunskapsförmedlare. Ett av årets mest framträdande initiativ har varit arbetet med tillgänglighet. Museet har, i likhet med övriga museienheter i regionen, deltagit i en fortbildningssatsning i TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) samt en grundkurs i syntolkning. Dessutom har man tagit fram särskilt fortbildningsmaterial för säsongs- och helgpersonal, vilket stärker bemötandet av besökare med olika behov.

Pedagogiskt arbete och barn och ungas delaktighet har stått i fokus. Vitlycke har tillsammans med Göteborgs naturhistoriska museum utvecklat och testat en metod för medborgarforskning med högstadielärover, vilket syftar till att öka ungas inflytande och delaktighet i museernas innehåll. Metoden kommer att bli en ordinarie del av verksamheten från och med 2025.

I samband med Tanums världsarvs 30-årsjubileum har Vitlycke genomfört uppsökande lektioner för samtliga skolklasser i Tanums kommun, vilket visar på lokal förankring och ett långsiktigt samarbete med skolan. Museet har också erbjudit visningar och aktiviteter på flera språk, bland annat tyska och franska, för att möta den internationella besökarpubliken.

På det digitala området har museet fortsatt arbetet med att tillgängliggöra sina samlingar, även om resurserna varit begränsade. Totalt finns 1 100 poster inlagda i det digitala arkivet för hållristningsdokumentation. Dessutom har museipedagoger utvecklat digitala museilektioner, som lanserades under hösten och har fått positiv återkoppling från skolor.

Internationellt har Vitlycke spelat en viktig roll som värd för den nordiska hållristningskonferensen, och museet är en av aktörerna i ett samverkansavtal mellan

Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet och Svenskt hällristningsforskningsarkiv (SHFA). Det stärker Vitlyckes roll som forsknings- och kunskapscentrum för hällristningar.

3.1.6 Vänersborgs museum

Under 2024 har Vänersborgs museum stärkt sin roll som ett inkluderande och samhällsengagerat museum. Museet har fördjupat sitt samarbete med Vänerskolan och genomfört riktade aktiviteter för teckenspråkiga barn och unga. Dessutom har museet tagit fram ett pedagogiskt metodmaterial för tillgänglighetsanpassade museielektioner, som nu används i den ordinarie verksamheten. Detta är en del av en större satsning på tillgänglig kulturpedagogik inom Kulturförvaltningens besöksmål. Museet har även bidragit i nätverk och utvecklingsprocesser kopplade till nationella minoriteter och flerspråkighet inom Västra Götalandsregionen.

Sammanfattning samtliga museer uppdragsperioden 2022–2024

Samtliga museer har under perioden arbetat målmedvetet med att nå nya målgrupper. Genom utbildningssatsningar i TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) och syntolkning har tillgängligheten förbättrats, särskilt på Vitlycke museum och Vänersborgs museum. Lödöse museum har utvecklat ett skolpedagogiskt koncept i samarbete med en förskolegrupp och Forsviks bruk har erbjudit aktiviteter för lokalsamhället och nya grupper, inklusive barn, unga och nyanlända. Göteborgs naturhistoriska museum (GNM) har anordnat flerspråkiga visningar och inkluderande program med särskild satsning på personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Digitala museielektioner och virtuella utställningar har breddat den geografiska och sociala räckvidden för samtliga enheter.

Museerna har varit drivande i utvecklingen av nya metoder för lärande och deltagande. GNM och Vitlycke har arbetat med medborgarforskning för skolungdomar. Forsviks bruk har förvaltat sitt industrihistoriska arv på nya sätt, bland annat genom gestaltande kulturarvspedagogik och program som kopplar samman historia, teknik och hantverk med samtidens frågor om hållbarhet och demokrati.

Samverkan har genomsyrat kulturförvaltningens verksamheter. Forsviks bruk har varit starkt lokalt förankrat, med samarbete med föreningar och kommun. Lödöse museum har verkat som remissinstans i kommunal planering. Vänersborgs museum har samarbetat med Vänerskolan, och Vitlycke har engagerat sig i skolutveckling och regionala nätverk. GNM har drivit pedagogiska samarbeten samt arbetat med aktörer inom folkbildning, demokrati och AI-pedagogik.

Vitlycke har stått värd för nordisk hällristningskonferens och deltagit i forskningssamarbeten kopplade till världsarvsfrågor. Genom sitt världsarvsnära arbete och interkulturella program har man deltagit i flera nätverk med europeiska

kulturarvsinstitutioner. Flera museer har dessutom erbjudit program på andra språk för internationella besökare, särskilt under sommarsäsong.

Demokratifrågor och medie- och informationskunnighet (MIK) har varit ett prioriterat område. Under 2024 arrangerades bl a konferensen ”I demokratins tjänst – museets roll i en tid av förändring” i samarbete mellan bl a förvaltningen och ett antal museer. Arbetet med krisberedskap och säkerhet kring samlingarna har förstärkts genom en rad insatser.

3.2 Bohusläns museum

- Bohusläns museum firade 40-årsjubileum med ett mångsidigt program med allt från äggosttävling och 80-talsdisco till invigningar av sommarutställningarna ”Så är det också i Bohuslän” och i konsthallen ”As Dreamers Do”.
- Stiftelsen Bohusläns museum har genomfört en stor omorganisation för att uppnå en budget i balans och samtidigt rusta museet för framtiden. Omorganisationen träder i kraft 2025.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Bohusläns museum är en viktig nod i Bohuslän och en aktiv samverkanspart för andra museer (regionalt och nationellt), civilsamhälle och det ideella kulturlivet i Västra Götaland. Utöver detta har Stiftelsen genomfört satsningen ”Historien om Bohuslän” som kompletterar SVT:s satsning ”Historien om Sverige”.

Bohusläns museum har under året inlett samarbete med Stenebyskolan. Ett internationellt partnerskap har inletts med Oslofjordmuseet för att stärka museets maritima profil. Museet var också värd för Länsmuseumernas höstmöte, där kollegor och kulturaktörer från hela Sverige möttes för att diskutera kulturarvets framtid. Här betonades frågor om finansiering, relevans och hållbarhet – teman som är avgörande för sektorn.

En satsning har gjorts på samlingarna genom ett nytt kompaktsystem, en förvaringslösning som optimerar utrymmet genom mobila hyllor. Inom kulturmiljövården har museet fört dialoger med kommuner och genomfört projekt inom arkeologiområdet.

Analys/kommentar

Stiftelsen Bohusläns museum befinner sig i förändring. En ny basutställning ska arbetas fram. Efter en utredning har ett förslag till omorganisation trätt i kraft för att få en budget i balans. Stiftelsen har också, tillsammans med Uddevalla kommun, tittat på hur man kan få tillbaka skolbesöken. Museet har också inlett ett samarbete Innovatum Science Center kring en kunskapshubb. Inom arbetsgruppen för regionalt finansierade museer har museet tagit initiativ till en diskussion om resurs- och kunskapsdelning.

Uddevalla kommuns arbete med klimatanpassningsinsatser utmed kajkanten kommer att få stor påverkan på museets verksamhet, bland annat finns risk för kraftig ljudpåverkan under lång tid. Planen är att kommunen inleder arbetena om ett år.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Museet har stärkt sitt forsknings- och utvecklingsarbete med flera projekt som bidragit till att ny kunskap blivit tillgänglig för fler. Ett exempel är det fleråriga projektet Maritima ristningar. Under 2024 satsade museet stort på ”Historien om Bohuslän” med utställningar, program, visningar på museet och på platser runt om i Bohuslän med den senaste forskningen, workshops och kreativa aktiviteter.

Arbetet med förnyelsen av museet har inte gått framåt så fort som man hoppats. Detta beror på förseningar på grund av covid och sedermera ekonomiska utmaningar. Museet har en ny basutställning för barn på plats – Hej Havet! Utställningen är nu den mest besökta delen av museet. Museet har också öppnat en kreativ verkstad för skapande med olika aktiviteter för alla besökare.

Fastigheten har stora underhållsbehov. Genom stöd från Boverket har vissa åtgärder utförts. Fler investeringar i både fastigheten och nya basutställningar är ett prioriterat arbete för att säkerställa att museet är relevant och efterfrågat.

Bohusläns museum har arbetat aktivt med att lyfta demokratifrågor genom olika utställningar och program under uppdragsperioden, med många olika samverkansparter. Satsningen MOD visade hur kampen för kvinnlig politisk rösträtt såg ut i Bohuslän. Den nådde en bred publik och visades på flera olika platser runt om i Västra Götaland.

Konstnären Eric Magassa lyfte i utställningen ”Message from the stars” fram föremål från museets Kongosamling och belyste det koloniala arvet och väckte viktiga frågor. Projektet Traces of Existence genomfördes tillsammans med Judiska museet, vilket satte fokus på oberättade och bortglömda historier om judiskt liv och judisk kultur på Marstrand.

Bohusläns museum har tagit fram en plattform för arbetet med Agenda 2030 där man aktivt arbetat på olika plan med hållbarhetsfrågor.

Museets utmaningar har varit att få en budget i balans, ett arbete som pågått under 2024. Dessutom finns ett ackumulerat fastighetsrehabiliteringsbehov, vilket den årliga uppräckningen inte täcker. Basutställningarna är snart 20 år gamla och behöver förnyas, förutom barnutställningen Hej Havet! som stod klar 2023. Utmaningar finns med minskade skolbesök och arbetet med att, i dialog med skolorna, säkerställa museets relevans har inletts.

3.3 Hantverkslaboratoriet

- Byggnadsvårdens konvent, Nordens största evenemang inom byggnadsvård, landskapsvård samt trädgårdens hantverk genomfördes under året. Detta är den stora mötesplatsen inom sektorn och besökare till eventet har stor spridning från olika delar av branschen. Nytt är att många arkitekter medverkade.
- Hantverkslaboratoriet inledde 2024 ett omfattande arbete för att bli en nationell forskningsinfrastruktur. Ansökan görs 2025.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Hantverkslaboratoriet har tidigare haft en rad långsiktiga projekt på nationell nivå, men med Riksantikvarieämbetets nya sätt att hantera projektmedel (av juridiska skäl) innebär en mer osäker nationell finansiering dessa projekt. Arbete pågår, till exempel genom möten med Svenska kyrkan och Statens fastighetsverk för att hitta lösningar. Även kulturnämndens ordförande driver frågan i relation till den nationella nivån.

Trädgårdsmästarkonferensen gjordes i samverkan med Forum för trädgårdshistorisk forskning. Det innebar att även landskapsarkitekter och antikvarier medverkade, och det blev ett mer sektorsövergripande utbyte.

EU-projektet CHARTER genomfördes sista året. ”Craft skills for garden conservation” genomfördes sista året. Projektet har inneburit utbyte i specifika hantverkskunskaper och en god internationell spridning till hantverkare/trädgårdsmästare.

Verksamheten har ökat sin synlighet i sociala medier mer under 2024, tack vare kompetens i organisationen.

Analys/kommentar

Hantverkslaboratoriet är som en del av Göteborgs universitet en strategisk och viktig del av Universitetsparken i Mariestad. Dacapo är en stark samverkanspart i detta arbete. Mariestads kommun har ett långsiktigt åtagande för finansiering av båda verksamheterna. På lång sikt kan Hantverkslaboratoriet även vara en resurs i den hållbara utvecklingen av Mariestads kommun till exempel i relation till den nya batterifabriken och de stora infrastrukturförändringarna som krävs.

Hantverkslaboratoriet har under året utvecklat starkare koppling till forskningen, vuxit som organisation och detta har i sin tur inneburit behov av ny organisation. Orosmoment – endast säker finansiering från region och kommun. Konkurrensen hårdnar kring tillgång till forskningsmedel. Svårt att behålla och rekrytera personal när tjänsterna är på deltid.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Hantverkslaboratoriet har stärkt de internationella samarbetena under perioden. Verksamheten har bedrivit stora EU-projekt. Den internationella forskningskonferensen BICCS genomfördes 2021, 2023 och genomförs nu 2025. Publikation Craft Sciences var den första publikationen på engelska i samarbete med andra.

Byggnadsvårdskonventet är en biennial och har genomförts vartannat år. Det nordiska forskningssamarbetet inom hantverk har varit starkt under uppdragsperioden. Nordiskt utbyte för verksamheter som arbetar med utbildning på högre nivå i hantverk har fungerat bra. Fina resultat av gästhantverkarprojekten – filmer och rapporter har nått ut.

Hantverkslaboratoriet har ökat bokförsäljningen, vilket ju är lite intressant i denna digitala era. Kommunikation i sociala medier har ökat och är välbesökt.

Samarbetet med Dacapo har stärkts.

3.4 Innovatum

- Innovatum kulturarv är nu tillsammans med Kulturförvaltningen en av de viktigare aktörerna inom metoden interpretation i Sverige. Interpretation är en metod inom guidning och information inom besöksnäringen (främst natur- och kulturarv) som bygger på att skapa nyfikenhet och att involvera besökaren på ett mer konkret sätt.
- Prismasamverkan – Innovatum är en viktig pådrivande kraft för nystarten av samarbetet inom Prisma Västra Götaland.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Praktisk interpretation har blivit ett profilområde för Innovatum kulturarv. Arbetet genomförs i samverkan med Kulturförvaltningen. Innovatum kulturarv har tagit över det nationella nätverket, Interpret Sweden.

Innovatum kulturarv bidrar aktivt med kulturanspassad platsutveckling i omvandlingen av Trollhättans fall- och slussområde – ett stort projekt där verksamhetens kompetens är viktig för utvecklingen in i framtiden. En del av detta arbete är kopplat till Interreg-projektet *Upplevelsenäring* som genomförs i samarbete med Norge.

Arbetet med Prisma-samverkan är en av grundpelarna i Innovatum kulturarvs uppdrag. Under 2024 genomfördes en nystart i dialog med Prismas parter som nu blickar framåt. En samverkansdag genomfördes i januari. Tre insatser har tagits fram: fördjupning kring organisation, struktur och förankring.

Allt fler får kännedom om kurser och aktiviteter inom Prisma. Kurskatalogen görs tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan med ambitionen att nå många som möjligt och att den används.

Analys/kommentar

Prisma Västra Götaland har ingen motsvarighet i Sverige och är en stark och viktig samverkan mellan ideella aktörer och institutioner inom natur- och kulturarvsområdet i

Västra Götaland. Prismasamverkan är också under utveckling. Här har Innovatum kulturarv en viktig roll som drivande part tillsammans med Kulturförvaltningen.

Innovatum kulturarv blir alltmer projektberoende. Det kan på lång sikt få konsekvensen att utvecklingsarbetet inte kan ske i den takt som önskas.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Innovatum kulturarv spelar en viktig roll genom arbetet med att stödja och utmana ideella besöksmål och det ideella kulturlivet inom natur- och kulturarvsområdet i Västra Götaland. Kulturravsverksamheten på Innovatum Science Center har under perioden expanderat, både vad gäller bredd och spets.

Samverkan Prisma Västra Götaland är en i Sverige unik samverkan mellan offentliga och ideella kulturarvsaktörer på regional nivå där aktörerna gemensamt kan hantera både utmaningar och utveckling. I och med omtaget har Prisma också inlett samtal med föreningsarkiven i Västra Götaland, för att se hur de kan ingå i samverkan.

Kurser och utbildningar har fortsatt att utvecklats, för att stärka stödet till de små besöksmålen och samordna kurser med andra aktörer, som exempelvis Studieförbundet Vuxenskolan och Turistrådet Västsverige.

Innovatum och Kulturförvaltningen har utvecklat ett omfattande arbete kring interpretation som på flera olika sätt sprids genom kurser, inspirationsträffar och samarbeten. Under 2024 expanderade denna verksamhet kraftigt och fick stor uppmärksamhet både regionalt och nationellt.

Efterfrågan på interpretationsaktiviteter och Innovatums deltagande är nu större än vad man hinner med att genomföra. Innovatum genomförde också nationell kulturarvsturismkonferens i Trollhättan, inom ramen för Prisma och Interreg-projektet Upplevelsenäring. Det har också genomförts en satsning på Fika som kulturarv där man inspirerat föreningar att utveckla sin verksamhet kring fiket.

En rad insatser genomfördes under året för att stärka kulturturism samt plats- och besöksmålsutveckling. Interregprojektet Upplevelsenäring har utvecklats med fokus på att stärka samverkan mellan kultur- och besöksnäring.

Verksamheten menar att det är tydligt att det behövs ett ständigt förankringsarbete. Betydelsefullt är också det kollegiala samarbetet mellan deltagande organisationer som tydligt utvecklat konkret samarbete och gemensam resursanvändning.

3.5 Läckö Slott

- För första gången har Lidköpings kommun fastställt en uppdragshandling till Stiftelsen Läckö slott med regionens uppdrag som förlaga. I samband med att det nya uppdraget nu har formaliserats har Lidköpings kommun fattat beslut om en uppräknning av det årliga anslaget, i syfte att matcha en regional / kommunal fördelning om 70:30.
- Operan *La Gazzetta* av Rossini uruppfördes i Sverige när den spelades på borggården. Operan sattes upp i 14 föreställningar och för första gången med digital textning, möjligt genom ett stöd från kulturnämnden. Cirka 5 000 besökare tog del av uppsättningen som fick fina recensioner. Ny scenkonstansvarig tillträdde även under hösten.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Läckö Slott har en bred verksamhet. Slottet och den intilliggande miljön är ett välbesökt besöksmål som haft ett bra år vad gäller antal besökare – cirka 125 000. Gruppresande besökare har ökat. I Naturum Vänerskärsgården – Victoriahuset har omfattande natur- och kulturturistisk pedagogisk verksamhet bedrivits under året – 165 programverksamheter, många riktade till barn.

Det pedagogiska programmet ”2, 5, 8 för hållbar utveckling” för barn och unga har genomförts i samarbete med Lidköpings kommun och Sparbanken Lidköping. Totalt har 1 664 elever och lärare besökt den pedagogiska verksamheten på Naturum under 2024.

Utöver de permanenta utställningarna har stiftelsen haft två sommarutställningar; ”Fest! – Konsten att roa sig” tillsammans med Nationalmuseum och ”Finservisen” tillsammans med Rörstrand Museum. Stiftelsen Läckö Slott presenterade även en egenproducerad konstutställning i samarbete med UpOnWalls i Hjo: ”Wonderland” av den brittiska fotokonstnären Kirsty Mitchell. I Naturum samarbetade verksamheten med Biosfärsområdet Vänerskärsgården-Kinneulle kring en utställning med tre fotografer, med titeln Vår tid på jorden.

Då en av Läckös två restauratörer valde att inte förnya sitt avtal efter årsskiftet 2024/25, beslutade Stiftelsens styrelse under hösten att ge VD i uppdrag att driva café- och restaurangverksamheten i Stiftelsens egen regi. Den nya resultatenheten, bestående av hotell, restaurang, café, camping och gästhamn beräknas till full drift från 1 maj 2025. Under vintern 2024 rekryterades hotell- och restaurangchef samt köksmästare.

Utvecklingsarbete har skett inom en särskild satsning som Turistrådet Västsverige genomfört på hållbar besöksnäring i Västsverige (inom ramen för Destination Läckö-Kinneulle). Fokus låg på att engagera researrangörer och influencers, bloggare och skribenter.

Läckös utbud finns nu också med i Kulturkatalogen Väst.

Analys/kommentar

Stiftelsen Läckö Slott bedriver en stabil och efterfrågad besöksverksamhet i en natur- och kulturhistoriskt värdefull miljö. Verksamhetens insatser inom området vidgat deltagande är flera: alla kan nu komma åt slottets bottenplan och trädgården har gjorts mer tillgänglig. Insatsen för digital textning av operan samt Statens Fastighetsverks laserscanning av hela exteriören kan ge tillgång på nya sätt.

Efter pandemin förändrades arbetsmarknaden för restaurangbranschen. Att kunna ha restauratörer i en välbesökt kulturhistorisk miljö är avgörande för verksamheten. Det är dessutom svårare att rekrytera till en verksamhet som Läckö som ligger utanför tätort. Beslutet blev därför att driva café- och restaurangverksamheten i Stiftelsens egen regi. Förhoppningen är att denna satsning ska bära sig och på sikt generera medel in i verksamheten.

Läckö är en av platserna som ingår i Västra Götalandsregionens samverkan med Statens Fastighetsverk (avtal). Under året har olika möjligheter att på platsen utveckla en gemensam satsning diskuterats.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under uppdragsperioden har Stiftelsen Läckö Slott utvecklat slottet och Naturum Vänerskärsgården – Victoriahuset. Verksamheten har erbjudit en bredd av upplevelser: opera, konserter, guidade visningar, utställningar och barnverksamhet. Stiftelsen har samverkat med såväl lokala och regionala aktörer, som internationella nätverk. Inom ramen för uppdraget har särskild vikt lagts vid utvecklingsområdena hantverk, trädgård och pedagogik.

Stiftelsen bedömer att projekt såsom ”Tre slott, tre sekler” och medlemskap i internationella nätverk har stärkt platsens roll i Östersjöregionen. Arbetet inom det så kallade ”Världsarvsprojektet” har bidragit med ny kunskap som fortsatt integreras i verksamheten, till exempel genom utvecklingen av guidningar.

Vidgat deltagande har varit ett centralt mål, där särskilda insatser genomförts för att öka tillgängligheten, inte minst för barn, unga och personer med funktionsvariationer. Digital teknik har använts för att skapa 3D-modeller av slottet och i projektet ”Källeverse”, en digital tvilling av Källandsö. Verksamheten deltar i regionala hållbarhetsinitiativ och har uppmärksammats i internationell press och sociala media.

Natur- och kulturarvet används som resurs för livslångt lärande i skolprogram och projekt som ”2-5-8 för hållbar utveckling”. Stiftelsen bedömer även att samarbetet med civilsamhälle, kulturinstitutioner och besöksnäring har stärkt Stiftelsen som en nyckelaktör för lokal och regional utveckling, med ett tydligt fokus på hållbarhet, tillgänglighet och upplevelsekaraktär.

3.6 Västergötlands museum

- Två nya utställningar har lanserats, det pedagogiska programmet har utökats och Västergötlands museum har arbetat aktivt med digitalisering av samlingarna för att nå en bredare publik.
- I augusti introducerade museet ”Historieveckan”, en utveckling av det tidigare konceptet ”1700-talsveckan”. Årets tema var ”Osmakligt? Synd, smuts och snusk i historien”.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Museibyggnaden och Kråks herrgård har haft 35 000 besökare, Fornbyn 38 000 och Kata gård 44 000. Hemsidan har haft nästan 83 000 besökare.

I november invigdes utställningen ”Minnesspår”. En annan utställning för året var ”Sommarlottet”.

Projektet ByggnadsVår har erbjudit föreläsningar, workshops och praktiska demonstrationer.

Inom skolprogrammet testades för första gången Forntidsprogram och ett nytt Medeltidsprogram.

Västergötlands museum har utvecklat och lanserat en ny webb.

Museet bedriver konsultativ verksamhet inom både byggnadsvård och arkeologi, forskningsprojekt, visningar av Kata gård och en rad pedagogiska insatser för skola, allmänhet och i samverkan med andra. Museet arbetar vidare med en förstudie inför en ny beslutställning samt fördjupad ny kunskap om Fröslundasköldarna.

Analys/kommentar

Västergötlands museum är en viktig nod i Skaraborg och en samverkanspart för både civilsamhälle och andra institutioner i Västra Götaland samt nationellt. Museet deltar även i internationella forskningsprojekt.

En stor utmaning för Västergötlands museum är fastigheterna, både den egna museibyggnaden och Kråks herrgård, men även andra kulturhistoriska fastigheter. Det finns också fortfarande behov av att lösa magasinsfrågan som varit aktuell i flera år.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Det första halvåret 2021 överskuggades av pandemin. Andra halvåret 2021 och framåt hade museet en utmaning i att motivera besökare att komma tillbaka. Under pandemin konstaterades ett stigande behov av digital förmedling och aktiviteter. 2021 anställdes en webbredaktör och man lanserade ”Fornbyäventyret”, en interaktiv app för att tillgängliggöra Fornbyns byggnader” i samband med hundraårsfirandet 2021. Även 2022 gjordes en rad insatser inom digitalisering vilket resulterade i ett stigande intresse för

museets närvaro i digitala kanaler.

2023 slöts avtal mellan Skara kommun och Västra Götalandsregionen för att jämna ut obalans i finansieringen av det årliga anslaget. 2024 beskriver museet som ett stabilt år.

Museet har skapat en rad egna utställningar under perioden, men även köpt in utställningar som visats på museet. Museet har nu tre pedagogiska program för skolan med olika tidstematik. Kulturmiljövården finansieras i stort sett enbart med externa medel och museet beskriver avsaknad av resurser för långsiktigt arbete. Efterfrågan på undersöknings- och uppdragsverksamhet har minskat under perioden, vilket fått konsekvensen att museet dragit ner från tre till två arkeologer. Stiftelsen har saknat resurser för systematisk, långsiktig kulturmiljövård, deltagande i samverksamgrupper eller rådgivning till allmänhet, kommuner etc.

Fornbyn och Varnhem har visat stabila besökssiffror, inte minst på grund av kontinuerlig platsutveckling och förbättrad infrastruktur. Utgrävningar med Göteborgs universitets fältkurser har avslutats.

Under uppdragsperioden har fem externa forskningsprojekt påbörjats.

Museet har vidtagit åtgärder för att säkerställa underhåll av de historiska fastigheterna.

4. Bild och form

Följande konstmuseer och konsthallar har långsiktigt uppdrag (LSU):

- Borås konstmuseum
- Dalsslands konstmuseum
- Konstmuseet i Skövde
- Nordiska Akvarellmuseet
- Röda Sten Konsthall
- Textilmuseet

Konsthallen Bohusläns museum återfinns i redovisningen för Bohusläns museum under Natur- och kulturarv.

Kulturakademin, Kulturförvaltningen VGR och Kultur Ungdom bedriver främjande verksamhet inom bild och form. Dessa verksamheter behandlas under kapitel Främjande och kompetensförsörjning.

4.1 Borås konstmuseum

- Borås Art Biennial arrangerades för åttonde gången. *Layers, Loops, Lines* curaterades och producerades av museet och nådde en publik på uppskattningsvis cirka 100 000 personer, både på museet, andra utställningslokaler och i det offentliga rummet.
- Museet rekryterade en ny chef som tillträdde i april 2025. Den nya museichefen heter Linda Wallenberg.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Borås konstmuseum visade flera uppmärksammade utställningar under 2024. Bland dessa finns bland annat separatutställningar med Tove Kjellmark, Sadaf Ahmadi och Christian Andersson. Konstmuseet visade flera utställningar inom Lars Tunbjörks Center för fotografi. Under Borås Art Biennial medverkade femton konstnärer med tioalet nationaliteter. Totalt visades ett trettioal verk i en mängd olika uttryck, tekniker och karaktärer varav flera var monumentala och platsspecifika. Biennalen har blivit en allt viktigare del i museets verksamhet och har utvecklats mycket under de senaste biennialerna.

Borås konstmuseum fortsatte det omfattande arbetet med konstnärlig gestaltning och offentlig konst. Flera nya verk kom till i det offentliga rummet i och med biennalen, och flera nya konstnärliga gestaltningar genomfördes under året. Konstmuseet fortsatte att arbeta med medskapandeprojekt i samband med gestaltungsprojekt. Borås arbete inspirerar andra kommuner och ses av många som en förebild. Flera kommuner och

regioner var på studiebesök under året och kommunens handbok för offentlig konst används av andra kommuner.

Studio Västsvensk Konservering gjorde en omfattande utredning av museets lokaler och pekade ut delar som behöver förbättras. Under 2024 genomförde konstmuseet vissa av dessa förbättringar.

Analys/kommentar

Konstmuseet fortsatte att satsa och utvecklas, i synnerhet vad gäller nyproduktion av samtidskonst, biennalen, den offentliga konsten och konstnärlig gestaltning. Biennalen har utvecklats och vuxit så mycket att det är svårt för museet att få den att gå ihop, ekonomiskt och personalmässigt. Museet önskar att kunna arbeta mer långsiktigt och hållbart med biennalen. Museet har små personella resurser med tanke på museets höga ambitioner vad gäller utställningsverksamheten och mängden uppdrag museet har från kommunen, regionen och genom samarbeten med externa aktörer.

Museets lokaler var fortsatt en fråga under 2024. Förslaget om att bygga ett helt nytt museum är för närvarande pausat. Under 2025 påbörjas i stället en utredning om möjligheten att bygga om befintliga lokaler. En del av lokalfrågan handlar om museets magasin och konstsamling. Museet har inte tillräckliga personella resurser för att vårda och underhålla museets konstsamling. Många verk är i behov av konservering.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under uppdragsperioden kom Borås konstmuseum med i kultursamverkansmodellen. Trots pandemi ökade museet sina besökssiffror, lockade en yngre publik och skapade medialt genomslag med flera utställningar. Den tidigare skulpturbiennalen växte och blev till en biennial som inkluderar alla konstformer och med det nya namnet Borås Art Biennial. I slutrapporten lyfter museet särskilt uppmärksammade utställningar under perioden: den stora internationella ljuskonstutställningen *Borås Bright Art* och utställningen *Only for the Wicked* med Nathalie Djurberg och Hans Berg.

Utredningen *Utvecklingsstrategi för konststaden Borås* antogs under perioden och genererade flera nya uppdrag och utredningar för verksamheten, bland annat den visionära förstudien *Borås nya konstmuseum*. Museet har arbetat med gestaltad livsmiljö och offentlig konst i nära samarbete med stadens olika förvaltningar och näringslivet. I slutrapporten nämns inga specifika avvikelser från uppdraget.

4.2 Dalslands konstmuseum

- Dalslands konstmuseum hade tre utställningsperioder med tre parallella utställningar under respektive period. Museet ställde bland annat ut konstnärerna Sonia Hedstrand, Eva Lange, Ebba Matz och Lars-Göran Nilsson.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Dalslands konstmuseum hade öppet från mars till november och visade utställningar med både nationellt kända konstnärer och konstnärer med lokal förankring. Under pandemin skedde en stor ökning av antalet besökare till museet. Efter pandemin fortsatte besöksantalet att stiga för att plana ut på en hög nivå 2023. 2024 var besökssiffrorna fortsatt på samma höga nivå. De höga besökssiffrorna är både en framgång för museet, men också en utmaning med tanke på museets kapacitet då en stor del av besöken är koncentrerade till sommarmånaderna.

2023 fick Dalslands konstmuseum ett höjt regionbidrag för att kunna anställa en konstpedagog på halvtid. 2024 kom konstpedagogen igång ännu mer med sitt arbete, och bibehöll och utvecklade samarbeten med bland annat skolor, föreningar och andra organisationer. Det konstpedagogiska arbetet riktade sig till olika målgrupper. Konstkollet, som museet har drivit under flera år, kunde utvecklas.

Analys/kommentar

Under 2024 blev det ännu tydligare att det ökade regionbidraget för konstpedagogen har bidragit till en förbättrad uppfyllelse av det långsiktiga uppdraget, i synnerhet målen som handlar om att vidga deltagandet och att utveckla samarbeten.

På grund av de höga besökssiffrorna håller museet tillbaka marknadsföringen med tanke på kapaciteten i framför allt caféet under sommaren. Det blir särskilt hög belastning när det kommer busslaster och av den anledningen har museet slutat att marknadsföra sig mot bussbolag och researrangörer. Museet skulle behöva bygga ut och renovera caféköket för att kunna ta emot fler besökare. Museet ser också ett behov av att bygga ut utescenen för att kunna bedriva en bredare verksamhet och erbjuda andra aktörer i området en plats att arrangera på.

På grund av ekonomi har museet inte kunnat följa MU-avtalet och inte kunnat bidra till nyproduktion av konst. 2025 befinner sig museet i ett bättre läge på grund av regionens ökade stöd till medverkans- och utställningsersättning. Det har satt museet i en helt annan situation när det gäller utställningarna. Museet kan nu ge avtalsenliga ersättningar till de utställande konstnärerna och göra mer arrangemang i samband med utställningarna.

Under 2025 rekryterar museet en ny museichef som ska tillträda i början av 2026.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under uppdragsperioden kom Dalslands konstmuseum med i kultursamverkansmodellen. Det har skett en stor ökning av museets besökssiffror under perioden. Museet har arrangerat utställningar under tre perioder per år (vår, sommar och höst) med tre parallella utställningar under respektive period. Utställningarna har hållit hög kvalitet och visat flera av Sveriges mest etablerade konstnärer.

Det konstpedagogiska arbetet har kommit igång under perioden, och måluppfyllelsen under områdena vidgat deltagande och utveckla kapaciteter har förbättrats. Sedan 2024

har museet en anställd konstpedagog på halvtid. Pedagogen har byggt upp ett nätverk med skolor och föreningar.

En viktig händelse för museet under perioden var renoveringsarbetet med museets äldre byggnader, kafé/kontorsbyggnad och bagarstugan/ateljébostad.

Museet har haft svårt att nå upp till målen om att bidra till nyproduktion och att betala medverkans- och utställningsersättning. I övrigt har avvikelserna från uppdraget varit av mindre art, som till exempel att samarbetena med högre utbildningar har varit mer omfattande och att planerna på att skapa en syateljé inte förverkligades som tänkt.

4.3 Konstmuseet i Skövde

- Museet visade bland annat utställningarna *Buot gatnjalat oktii golget / Alla tårar rinner ihop* med de samiska konstnärerna Jenni Laiti & Lada Suomenrinne och *Nothing Happened here Today*, en gruppställning med taiwanesiska konstnärer. Fokuset på nationella minoriteter och det internationella präglade hela museets verksamhet under året.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Konstmuseet i Skövde visade elva utställningar varav fyra innehöll nyproducerade verk. Utställningarna visade lokala, regionala, nationella och internationella konstnärer. I samband med utställningen *Buot gatnjalat oktii golget / Alla tårar rinner ihop* hölls ett stort antal aktiviteter med fokus på nationella minoriteter.

Under 2024 hade Konstmuseet i Skövde ett mer omfattande arbete med publik verksamhet jämfört med tidigare år. Det innehöll bland annat programverksamhet för barn, guide visningar, aktiviteter riktade till seniorer, referensgrupp med unga som är kopplad till konstmuseets verksamhet, uppsökande verksamhet och språkfika. En satsning i samarbete med grundskolan i kommunen påbörjades. Inom AiR Skövde, konstmuseets internationella residensprogram, genomfördes ett residens med den taiwanesiska konstnären Ting-Ting Cheng. Utöver residensprogrammet genomfördes även produktionsresidens inför utställning och utforskande residens inför kommande utställningar.

Konstmuseet bibehöll och utvecklade många samarbeten under året. Till exempel har Skövde konstskola/Helliden lektion på museet varje vecka och genom nätverket Samtidskonst Skaraborg utvecklar konstmuseet ett delregionalt forum för konstnärer att delta och samverka genom.

Analys/kommentar

Museet genomförde satsningar på nyproduktion av samtidskonst, utvecklade arbetet med att vidga deltagandet och fortsatte att utveckla residensverksamheten. Konstmuseet hade

en stor ökning av besökare 2023, och det stora antalet besök höll sig på samma höga nivå under 2024. Det finns flera tänkbara förklaringar till ökningen: en generell ökning av besökare till kulturhuset, museet arbetade på ett nytt sätt med den publika verksamheten, förändrade utställningslokalerna och etablerade studieplatser i museet.

Konstmuseet är en förhållandevis liten utställningsarrangör som präglas av utveckling och nyfikenhet inom flera delar av verksamheten: nyproduktion av samtidskonst, det internationella arbetet, arbetet för lokala konstnärer i Skaraborg i form av ett delregionalt nätverk, satsningar för att vidga deltagandet, det konstpedagogiska arbetet, mycket publik verksamhet, delregionala samarbeten med bland annat högskolan, konstskola och det civila samhället. 2025 kommer Konstmuseet i Skövde att vara en av utställningsplatserna för Göteborgs Internationella Konstbiennial (GIBCA).

Konstmuseet i Skövde gör ett omfattande arbete med liten personalgrupp. Det är en skör organisation med ett fåtal anställda: Organisationen fungerade väl under året men är samtidigt sårbar för sjukdom eller andra oförutsedda händelser.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under perioden har museet fortsatt att bedriva utställningsverksamhet på ett konsekvent och långsiktigt sätt. På grund av bland annat förändringar i organisationen och utbildning av personal har den publika verksamheten exploderat i omfång och räckvidd, vilket har lett till en stor publikökning – både i antal besökare, men också vad gäller bredden av besökare.

Konstmuseet har fortsatt att sträva efter att etablera ett långsiktigt arbete med konstnärlig gestaltning i kommunen. Den internationella residensverksamheten har fortsatt att utvecklas under perioden. Museet framhåller särskilt att det är en sårbar organisation med få anställda som driver en förhållandevis omfattande verksamhet. Denna modell har fungerat under perioden, men gör organisationen känslig för oväntade händelser. Inga direkta avvikelser från uppdraget.

4.4 Nordiska Akvarellmuseet

- Nordiska Akvarellmuseet arrangerade tre huvudutställningar som tillsammans visade en stor bredd inom akvarellens område: utställningen *Process – om lusten att måla akvarell*, separatutställning med den belgiske konstnären Hans Op de Beck: *Vanishing point* och separatutställning med den svenska konstnären Christine Ödlund: *This garden and its spirits*.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Utöver de tre huvudutställningarna visade museet fem utställningar med verk ur samlingen. Museets samling har vuxit genom åren, och museet visar kontinuerligt upp delar av samlingen genom tillfälliga utställningar med ett urval av verk ur samlingen. Till

exempel visade museet skisser och förlagor till böckerna om Alfons Åberg och en annan samlingsutställning på temat födelse, död och konsthistoria.

2024 var ett år då verksamheten på riktigt stabiliserades efter pandemin. Museet bedrev ett omfattande konstpedagogiskt arbete och antalet museibesökare låg på en stabil nivå. Restaurangen började gå bra igen, och var stabil på ett sätt som den inte hade varit sedan pandemin. Det var en bredd i utställningarna och mycket hände inom konstnärlig utveckling genom residens i ateljéerna (bland annat samarbetet med Mexiko genom VGR). Museet hittade en hållbar balans mellan det digitala – som exploderade under pandemin – och det fysiska.

På museet var det arrangemang både i egen regi och sådant som andra aktörer gjorde. Åren innan var det svårt att få tillbaka publiken till arrangemangen efter pandemin, men 2024 var publiken tillbaka och intresset för programverksamheten var stort. Museet hade skolbesök från flera kommuner i Västra Götaland.

Analys/kommentar

2024 var ett år då museet bibehöll och stabiliserade flera delar av sin verksamhet: bredden på utställningarna, ekonomin, museibesökarna, programverksamheten, det konstpedagogiska arbetet, den konstnärliga utvecklingen och residensverksamheten.

Museet fortsatte att driva en omfattande och högkvalitativ utställningsverksamhet och behöll nivån på antalet besökare. Museet fortsatte att bedriva ett starkt och utvecklande arbete inom det konstpedagogiska området. De utvecklar kontinuerligt sig själva genom att delta i nationella och nordiska nätverk och forskningsprojekt, men delar samtidigt med sig av den egna konstpedagogiska kunskapen och erfarenheten till andra verksamheter, bland annat genom regionala nätverk.

Museet gjorde ett relativt stort positivt ekonomiskt resultat 2024. Det var planerat för att täcka upp för de senaste årens underskott. Det positiva resultatet berodde på lägre kostnader för utställningar jämfört med tidigare år. Nu bedömer museet att det har stabiliserats och att de kommer att ha möjlighet att satsa under jubileumsåret 2025.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Nordiska Akvarellmuseet stärkte sin identitet under uppdragsperioden och fick en fördjupad medvetenhet kring sin roll som museum och mötesplats. Pandemin påverkade museet mycket, både under åren då pandemin pågick, men också i hur de hittade nya arbetssätt efter pandemin. Pandemin fick museet att utveckla kompetenser inom digitala verktyg och metoder. De utvecklade metoder för att göra museet tillgängligt digitalt, metoder som sedan fortsatte att användas i utvecklingen av museet även efter pandemin.

I sin rapport lyfter museet två avvikelser i förhållande till uppdraget: museet har inte arbetat specifikt med nationella minoriteter och har inte gjort några publik- eller deltagarundersökningar.

4.5 Röda Sten Konsthall

- Separatutställningen *Crossing the Blue Bridge* av den romsk-bosniska konstnären Selma Selman skapade ett stort intresse. Produktionen genomfördes i samarbete med Schirn Kunsthalle Frankfurt (Tyskland) och Bad Ischl (Österrike). Selmans utställning visades på båda platserna senare under 2024.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Utöver separatutställningen med Selma Selman visade Röda Sten tre större tillfälliga utställningar under året: sommarens grupputställning (*på gränsen*), höstens grupputställning *Vad finns i din resväska?* som samlade fem konstnärer som inspirerats av motståndsrörelsen Kvinna, Liv, Frihet som startade i Iran 2022, samt examensutställningen från HDK Valands kandidat- och masterprogram i fotografi. I samband med utställningarna arrangerades bland annat filmvisningar, performance, konserter och arrangemang med andra konstnärliga uttryck.

Röda Stens publika program växte i omfattning och mångfald jämfört med tidigare år, med fler samtal, föreläsningar, föreställningar och andra arrangemang. Den konstpedagogiska verksamheten har fortsatt att vara en central del av konsthallens verksamhet. Genom bland annat konstnärssamtal, workshops, visningar och föreläsningar har barn, unga och vuxna fått möjlighet att möta och utforska samtidskonst. Röda Sten var aktiva i FOKIS (folkbildning och kultur i samverkan).

Under året har Röda Sten fortsatt att utveckla den digitala plattformen ARTKA, med målet att skapa en gemensam kommunikationsplattform för konstevenemang och utställningar i regionen. Planeringen inför Göteborgs Internationella konstbiennial 2025 (GIBCA) har pågått, genom en samverkansgrupp med Göteborgs konstmuseum, Göteborgs Konsthall, Stadsbiblioteket och Konstmuseet i Skövde.

Analys/kommentar

Röda Sten gjorde fortsatt stora satsningar på nyproduktion av samtidskonst, i enlighet med det långsiktiga uppdraget. Samtliga elva utställande konstnärer i huvudutställningarna producerade nya verk (totalt 71 verk). Konsthallen har gjort fler och fler aktiviteter och program för varje år (t.ex. performance, samtal, konserter, filmvisningar). GIBCA Extended, ett regionalt nätverk för utställningsarrangörer, har 115 anmälda aktörer och nätverket växer kontinuerligt.

Antalet besök till konsthallens utställningar var lägre än 2023, och har inte återhämtat sig till nivåerna som konsthallen hade före pandemin. Röda Sten upplever samtidigt en utveckling av området, då fler konstaktörer (t.ex. gallerier) har flyttat in i lokaler i närheten. Aktörerna har gått samman och håller öppet en gemensam kväll i månaden, under en "gallerirunda". Under 2024 genomförde konsthallen en publikundersökning som riktade sig till personer som aldrig eller sällan besöker konsthallen och föreningens styrelse skapade en arbetsgrupp som ska arbeta med hur konsthallen kan öka antalet besökare.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Röda Sten har presenterat ett stort antal internationella, regionala och lokala konstnärskap. Under perioden har konsthallen bidragit till konstnärlig utveckling och nyskapande genom ett tätt samarbete med konstnärer i produktionen av utställningar och konstverk samt i utvecklingen av den förmedlande och konstpedagogiska verksamheten. Konsthallen har, genom ett regionalt utvecklingsstöd från Statens kulturråd, börjat utveckla en kommunikationsplattform för att synliggöra den regionala och nationella konstscenen.

Det har inte varit några avgörande avvikelser i förhållande till målen i det långsiktiga uppdraget. I sin redovisning ger Röda Sten exempel på mindre avvikelser som de har behövt göra på grund av sin ekonomiska situation: det har varit utmanande för konsthallen att medverka till platsspecifik konstproduktion för offentliga rummet och utbudet till förskolor har delvis varit pausat under perioden men återupptagits med hjälp av externa bidrag.

4.6 Textilmuseet

- Textilmuseet invigde sin nya basutställning ”Omstart: Mode” och fick Hederspriset på Elle-galan i Stockholm, Sveriges största modegala.
- I februari visades utställningen Des & Do på Stockholms möbelmässa – 14 formgivare som parats ihop med lika många lokala tillverkare för att ta fram småskalig och hållbar design. I maj gick utställningen vidare till Röhsska museet, därefter till formmässan Objet & Maison i Paris för att slutligen visas i Linköping och på Form/Design Center i Malmö i oktober.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Under 2024 fick Textilmuseet fart på det regionala uppdraget att under namnet Form & Folk skapa ett nätverk för form, design och hantverk i Västra Götaland med målet att lyfta, samla, stötta och visa. I slutet av 2023 startades projektet Des & Do i samarbete med Svensk Form Väst där man parade ihop 14 designere med lika många lokala tillverkare för att ta fram småskaliga och hållbara produkter. Arbetet gick över förväntan och visades i Stockholm, Göteborg, Paris, Östergötland och Malmö under året. Några av produkterna, bland annat en vas av formgivaren Matilda Hunyadi framtagen tillsammans med Glasets Hus i Limmared, gick till och med i mindre produktion.

Form & Folk har också, i samverkan med bl a Konsthantverkscentrum, bidragit till att Craft Days, en konsthantverksbiennial som brukar ha sin tyngdpunkt i Göteborg, expanderade till Borås, Gerlesborg och Dalsland – utställningar och programverksamhet fanns på alla fyra ställena och det regionala samarbetet kommer att fortsätta.

Textilmuseet invigde en ny basutställning, Omstart: Mode samt ytterligare åtta utställningar, bland annat ”Klänningen gör mannen”, en svensk haute couture-samling

och Korsettkriget (om korsettens historia) som lockade många högstadie- och gymnasieskolor. Museet har varit aktiva i både Prisma och Fokis, där deltagare från Borås folkhögskola fått skapa en hållbar garderob – ”det kom enormt mycket folk på vernissagen”. Textilmuseet var också en del i Borås Art Biennial som visades från juni till september. I maj fyllde Textile Fashion Center tio år, vilket firades med utställningar och seminarier.

Antalet besökare har varit lägre 2023 och 2024 än 2022 och innan pandemin, där det har sjunkit från 70 000 till 40 000 besökare. Antalet barn och unga ligger fast. Museet tar lärdom av de sänkta publiksiffrorna inför nästa år.

Analys/kommentar

Textilmuseet förenar konstnärlig spets med engagemang gentemot skolor, nationella minoriteter och är ledande i regionala nätverk som exempelvis Prisma. Under året har man gjort insatser för både den sverigefinska gruppen (mycket av basutställningarna handlar om Borås industrihistoriska arv som byggdes upp av inflyttad arbetskraft, bland annat från Finland. För att högtidlighålla 250 år av erkänt judiskt liv i Sverige bidrog Textilmuseet med material till Utbildningsradions program ”I Borås blev vi människor igen” som skildrar barn till överlevande som växt upp i Borås judiska församling.

Textilmuseet har också ingått i ett nystartat regionalt museinätverk tillsammans med bl a Bohusläns museum och Västergötlands museum. Tillsammans med Göteborg Film Festival gjorde man Skapande skola-projektet ”Ta en tur i gammelmormors skor” där elever fick filma i museets samlingar och sedan visa sina filmer på biografen Röda Kvarn. Museet har också samarbetat med dansfestivalen STEP där man visade föreställningen Untz Baby Untz samt festivalen PaX där man visade föreställningen Xover.

Museet fokuserar mycket på hållbarhetsfrågor – både i basutställningen Omstart: Mode och i DIY-ytan där aktuella frågor tas upp i dialog med besökarna. Jämställdhets- och rättighetsteman genomsyrar också verksamheten – tidigare i projektet Bäckadräkten och i år i utställningen Korsettkriget som diskuterade makt, kön, identitet och klass och där både män och kvinnor kunde prova på att bära korsett.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Textilmuseet fick ett nytt uppdrag att under namnet Form & Folk skapa ett nätverk för form, design och hantverk i Västra Götaland med målet att lyfta, samla, stötta och visa. Arbetet kom igång ordentligt efter pandemin och 2024 hade nätverket funnit sin form och fick mycket uppmärksamhet genom samarbetet med Svensk Form Väst och Des & Do.

Antalet besökare återvände på allvar 2022 då man hade lika många besökare som innan pandemin. Detta år fyllde museet också 50 år och firade med utställningen Kläder och Coutûre samt ”jeanskonstnären” Ian Berry som rönt stor uppmärksamhet med sin utställning Material World – ”målningar” helt skapade av jeanstyng. Andra uppmärksammade utställningar under perioden har varit Ung Svensk Form och Sju sorters blommor som visade en handknuten matta skapad av en flykting från Iran som

knutit mattan i Jämtland på en vävstol gjord av metallskrot. Den icke-binära folkdräkten ”Bäckadräkten” gav stor nationell uppmärksamhet till museet. Genom sitt engagemang i Prisma, Fokis och det under perioden startade regionala museinätverket ingår Textilmuseet i flera sammanhang och stärker arbetet i kraft av sin storlek och kompetens.

Textilmuseet konstaterar själva att perioden varit ”både lyckosam och utmanande. Verksamheten har gått framåt på bredd men även spets, inte minst har uppdraget med Form- och designnoden bidragit till stor utveckling för institutionen, men även området forskning och dokumentation har förstärkts via samarbeten och egna insatser”.

5. Bibliotek, litteratur och läsfrämjande

Kulturförvaltningen VGR har i uppdrag bland annat att bedriva regionbiblioteksverksamhet samt litteratur- och läsfrämjande insatser. Dessa redovisas nedan.

Insatser på litteraturområdet gör också av Kultur Ungdom och Nätverkstan och återfinns under rubriken Främjande och kompetensförsörjning.

5.1 Kulturförvaltningen VGR

- Den digitala plattformen Barnens bibliotek har nylanserats och nått över 600 000 besökare under 2024. Utvecklingen av sajten har skett i samverkan med en referensgrupp bestående av barn. Plattformen har kompletterats med ett temapaket om barnkonventionen, använts i fortbildning och presenterats på flera arenor.
- Den årliga bibliotekskonferensen Bibliotopia arrangerades i Skövde i samarbete med Bibliotek Mellansjö. Konferensen samlade ett brett deltagande från bibliotek i hela regionen och erbjöd föreläsningar, diskussioner och inspiration med särskild tonvikt på biblioteksutveckling och läsfrämjande.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser inom bibliotek

Nätverksarbete och kompetensutveckling i bibliotekssektorn har fortsatt varit en central och strategisk del av Kulturförvaltningens främjande arbete inom biblioteksområdet. Bibliotekschefsnätverket i Västra Götaland utgör en av de viktigaste strukturerna för samordning, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling.

En av årets mer profilerade insatser var Bibliotekskonferensen Bibliotopia, som arrangerades i Skövde i samarbete med Bibliotek Mellansjö. Även Biblioteksscenen på Bokmässan, som kulturförvaltningen samarrangerade med Kungliga biblioteket och Svensk biblioteks förening, lyfte aktuella frågor om litteratur, demokrati och bibliotekens roll i samhället.

Kulturförvaltningen har under året också fortsatt arbetet med att sprida och förankra kunskap om inkluderande arbetssätt. Ett exempel är samarbetet Läsrätt för alla, där man genomförde kurser i att skriva lättlästa texter och erbjöd föreläsningar om universell utformning och lagstiftning kopplad till tillgänglighet på bibliotek. På initiativ av förvaltningens tillgänglighetskonsulenter hölls även ett webinarium tillsammans med andra regionbibliotek om användarinvolvering (UX) i biblioteksutveckling, där flera kommuner deltog.

En särskild satsning har riktats mot att öka tillgänglighetskompetensen bland bibliotekspersonal. Under 2024 har konsultationer, fortbildningar och nätverksträffar erbjudits med teman som läsfrämjande för barn med funktionsnedsättning, digital tillgänglighet, att skriva lättläst, UX och inkluderande design.

Regionbibliotekets satsningar på medie- och informationskunnighet (MIK) har också fortsatt och fördjupats. Arbetet har bedrivits i samverkan med ett regionalt och interregionalt MIK-nätverk samt i relation till nationella aktörer som Myndigheten för medier och kommunikation. Ett flertal kompetenshöjande insatser genomfördes under året, bland annat inom temat spelkultur och MIK, samt AI och informationskritik i biblioteksmiljöer.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser inom litteratur

Det litteraturfrämjande arbetet har inneburit en rad satsningar, många av dem återkommande mellan åren. Biblioteksscenen på Bokmässan (torsdag-fredag) arrangerades i år för första gången i samarbete med Kungliga biblioteket och Svensk biblioteks förening. Ett fyrtiotal punkter arrangerades på två dagar kring teman som skolbibliotek, mediekunnighet, minoritetsspråk, modersmål, digitala hjälpmedel, läsfrämjande... Fristadsarbetet har också rullat på med bl a en heldagskonferens i november, "Samtal om yttrandefrihet och demokrati" i samarbete med Region Jönköpings län och där övriga regioner var inbjudna. Ulrika Knutson talade bland annat på temat "yttrandefrihetens pris" och V-dem-institutet och Dawitt Isak-biblioteket i Malmö gav exempel på demokratins fram- och tillbakagång i olika delar av världen. AIR Litteratur, residensprogrammet, gick av stapeln i oktober med 15 residensförfattare och översättare från hela världen. I Vänersborg ordnades Västsvenska författardagar, en heldag där utvalda författare från Västra Götaland får presentera sig inför bibliotek och andra litteraturarrangörer.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser inom läsfrämjande

En av de mest betydelsefulla satsningarna under 2024 har varit omarbetningen av Barnens bibliotek, en digital plattform för läs- och litteraturfrämjande riktad till barn och unga. Den nya versionen har byggts upp i samarbete med barnen själva. Sajten har under 2024 haft över 600 000 besökare. Ett särskilt temapakete om barnkonventionen har publicerats, som riktar sig till bibliotekarier och pedagoger. Materialet har haft stort genomslag och används i kompetensutvecklande sammanhang. Plattformen har presenterats i flera sammanhang, däribland bibliotekens chefsmöten, regiongemensamma webinarier och den fysiska konferensen En dag om ungas läsning

Utöver det digitala arbetet har kulturförvaltningen fortsatt satsa på lokala läsfrämjande projekt. Projektet Läsfrämjande insatser utanför skolan har genomförts i Göteborgs kommun med stöd från delregional nämnd Göteborg, en av fem delregionala nämnder med uppdrag att realisera VGR:s måldokument och strategiska planer vad gäller folkhälsan inom sitt geografiska område. Fokus har legat på barn i skolåldern i socioekonomiskt utsatta områden. En av de mest uppmärksammade delarna är satsningen på unga läsambassadörer i norra Biskopsgården, där ungdomar fått utbildning och anställning för att verka som inspiratörer för yngre barn. En metodhandbok har tagits fram som beskriver arbetssättet med unga läsambassadörer. Den distribueras till folkbiblioteken i regionen och används aktivt i regional spridning.

Sammanfattning uppdragsperioden 2022–2024

Under uppdragsperioden 2022–2024 har arbetet inom biblioteksverksamhet, litteratur och läsfrämjande i Västra Götalandsregionens kulturförvaltning haft ett tydligt fokus på barn och ungas rätt till kultur, delaktighet och läsning. Ett centralt mål har varit att utveckla metodik för barns delaktighet och ungas inflytande. Detta har skett genom samverkan med lärare, kulturskolor, museer, professionella kulturutövare och civilsamhället. En särskilt framträdande satsning har varit utvecklingen av den läsfrämjande plattformen Barnens bibliotek, som har byggts om i samarbete med en referensgrupp av barn.

Samtidigt har kulturförvaltningen utvecklat modeller för att sprida läsfrämjande metodik, exempelvis genom unga referensgrupper och deltagarstyrda initiativ som feriepraktikanter och ungdomsambassadörer. Aktiviteterna har haft god geografisk spridning i regionen. Parallellt har arbetet med att stödja arrangörer inom litteratur och biblioteksutveckling fortsatt.

Kulturförvaltningens slutrapport konstaterar att målet om att stärka barns rätt till kultur och metodutveckling för delaktighet har uppnåtts, och att regionen genom detta etablerat sig som en stark aktör i arbetet för ökad läslust och tillgång till litteratur.

6. Arkiv

Följande föreningsarkiv har långsiktiga uppdrag (LSU):

- Bohusläns föreningsarkiv
- Föreningsarkivet Sydvästra Götaland
- Skaraborgs föreningsarkiv
- Älvsborgsarkivet

6.1 Bohusläns föreningsarkiv

- Har samverkat med Bohusläns museum, Hembygdsrörelsen och Prisma Västra Götaland
- Har genomfört en förstudie kring en gemensam e-arkivlösning tillsammans med två andra föreningsarkiv

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Under året har verksamheten vid Bohusläns Föreningsarkiv löpt på normalt men arbetsbelastningen har varit hög på grund av sjukskrivningar. Man har kunnat göra ett flertal publika aktiviteter för att nå nya målgrupper, flera i samverkan med Bohusläns museum. Bland annat har man gjort aktiviteter särskilt riktade till barn. Samverkan med studieförbund och hembygdsförbund har också utvecklats och man har bland annat anordnat utbildningar för hembygdsföreningar. Bohusläns Föreningsarkiv har också, tillsammans med övriga tre föreningsarkiv, tagit beslut om att engagera sig i samverkan kring Prisma Västra Götaland.

Tillsammans med Föreningsarkivet Sydvästra Götaland och Älvsborgsarkivet har man genomfört en förstudie kring e-arkiv. Under 2024 enades man om ett gemensamt system och har gått vidare med en leverantör. Systemet skall implementeras under 2025.

Analys/kommentar

Bohusläns Föreningsarkiv har stor nytta av att ligga samlokaliserade med Bohusläns museum. Inte minst i det publika arbetet där de kan delta i museets programverksamhet. Samarbetet med studieförbundet Vuxenskolan är positivt och utvecklingsbart.

Samverkan inom Prisma Västra Götaland har potential att utveckla föreningsarkivens arbete med att lyfta fram arkivens innehåll och utveckla arkivpedagogiken. Tillsammans med arbetslivsmuseer och hembygdsföreningar berättar man viktiga delar av historien om det moderna Sveriges framväxt. Samarbetet blir också ett sätt att öka kontakten med den regionala kulturförvaltningen som man har haft svårt att etablera.

Arbetet med den gemensamma e-arkivlösningen har bidragit till ett tätare samarbete med Föreningsarkivet Sydvästra Götaland och Älvsborgsarkivet som kan leda till andra synergier som gemensamma rutiner och enade medlemsavgifter.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Bohusläns föreningsarkiv har genom rapporteringen avslutat andra delen av sin första uppdragsperiod. Man har bedrivit verksamhet inom båda målen i uppdraget från kulturnämnden och rapporterat på samtliga indikatorer. Det arkivpedagogiska utvecklingsarbetet anser man sig inte kunna utveckla med nuvarande resurser och då man inte fått bifall på sin ansökan till KUN om en arkivpedagog fortsätter det utåtriktade arbetet i samma omfattning som tidigare år. Samverkan inom Arkivgruppen Väst (Föreningsarkivet Sydvästra Götaland och Älvsborgsarkivet har utvecklats under perioden. Arkivet är också aktivt i nationella nätverk såsom Föreningen Sveriges Länsarkivarier och Svenska Arkivförbundet.

6.2 Föreningsarkivet Sydvästra Götaland

- Översvämning i arkivdepå påverkade verksamheten
- Har genomfört en förstudie kring en gemensam e-arkivlösning tillsammans med två andra föreningsarkiv

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Verksamheten har blivit starkt påverkad av en översvämning i en extern arkivdepå i Forsåkersområdet under 2023. De företagsarkiv som förvarades där vattenskadades och fick omhändertas akut av Studio Västsvensk Konservering. Kostnaderna för att hantera detta ledde till kraftiga underskott både 2023 och 2024. Man har dock arbetat aktivt med att söka externa medel samt med att driva process mot hyresvärd och försäkringsbolag. Arbetet med att ta hand om materialet kommer att pågå till 2026, och det ser ut som att nästan allt material kan räddas och att de insamlade medlen räcker.

Den akuta situationen innebar dock att man tvingades säga upp personal vilket har drabbat den utåtriktade verksamheten där man arbetat aktivt med att nå föreningar som idag inte känner till föreningsarkivet.

Trots den akuta situationen har man lyckats utveckla och stärka samarbetet med kommunerna vilket resulterat i ett treårigt kulturstrategiskt uppdrag från Mölndals kommun, avtal med Härryda kommun, kraftigt ökat stöd från Kungälv kommun samt utökat samarbete med Ale kommun. Man har också ett bra samarbete med hembygdsförbunden genom Hembygd Väst och ser en potential i den samverkan inom Prisma Västra Götaland som man gick in i 2024.

Parallellt med detta har mycket kraft lagts på att i samverkan med Bohusläns föreningsarkiv och Älvsborgsarkivet handla upp en gemensam e-arkivlösning. Under

2024 enades man om ett gemensamt system och har gått vidare med en leverantör. Systemet skall implementeras under 2025.

Det arkivpedagogiska arbetet sker mest genom den digitala utställningsplattformen Digitalt Museum som flera museer i Sverige använder. Här använder man studiecirkel i samverkan med studieförbund som ett verktyg för att samla in berättelser kring arkivmaterialet och adderar ny kunskap genom den information som kommer fram i studiecirkelarna. Man har också genomfört utbildningsinsatser för bland annat hembygdsföreningar i samverkan med övriga arkiv.

Analys/kommentar

Föreningsarkivet har gjort ett imponerande arbete med att hantera översvämningen och samla in externa medel för att finansiera saneringen samtidigt som man lyckats bedriva och utveckla basverksamheten. Det är synd att det påverkat den uppsökande verksamheten där Sydvästra Götaland varit en föregångare med att försöka nå bland annat invandrarföreningar.

Föreningsarkivets målsättning att skriva fleråriga överenskommelser med kommunerna har utvecklats under perioden vilket leder till en stabilare ekonomi och ett mer strategiskt samarbete.

Samverkan inom Prisma Västra Götaland har potential att utveckla föreningsarkivens arbete med att lyfta fram arkivens innehåll och utveckla arkivpedagogiken. Tillsammans med arbetslivsmuseer och hembygdsföreningar berättar man viktiga delar av historien om det moderna Sveriges framväxt. Samarbetet blir också ett sätt att öka kontakten med den regionala kulturförvaltningen som man har haft svårt att etablera.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Föreningsarkivet Sydvästra Götaland har genom rapporteringen avslutat andra delen av sin första uppdragsperiod. Man har arbetat aktivt med båda målen i uppdraget trots den akuta situationen med översvämning som krävt stora resurser både i form av pengar och personal. Man har också varit aktiv och drivande i samarbetet inom Arkivgruppen Väst kring det nya e-arkivet. Arkivet är också aktivt i nationella nätverk såsom Föreningen Sveriges Länsarkivarier och Svenska Arkivförbundet.

I samband med uppföljningen lyfter man fram några strukturella frågor som påverkar verksamheten. Under de senaste åren har kontakten med Göteborgs föreningsarkiv, som är en del av Regionarkivet, successivt försvagats. Det är synd eftersom man har det största arkivet, men också för att Göteborgs föreningsarkiv har möjlighet att få stöd i utveckling av bland annat hantering av digitalt arkivmaterial från Regionarkivet.

Eftersom GR inte på samma sätt som övriga kommunalförbund arbetar med kultur har man inget naturligt forum där man kan nå kommunerna. Det hade varit en fördel om arkivfrågor kunde lyftas i kulturchefsnätverket inom GR.

6.3 Skaraborgs föreningsarkiv

- Har ökat kontakten och samarbetet med medlemsorganisationerna
- Har tagit fram och implementerat en egen lösning för e-arkiv

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Under 2024 har det utåtriktade och pedagogiska arbetet fått stå tillbaka något till förmån för det omfattande arbetet med att ställa om verksamheten för att kunna ta emot digitala handlingar. Det har å andra sidan lett till en betydligt närmare kontakt med de organisationer som har arkivhandlingar hos föreningsarkivet, bland annat hembygdsföreningar. Man har också, liksom övriga föreningsarkiv, tagit initiativ till att gå in i samverkan inom Prisma Västra Götaland. Detta samarbete har på sikt potential att utveckla föreningsarkivens arbete med att lyfta fram arkivens innehåll och utveckla arkivpedagogiken. Tillsammans med arbetslivsmuseer och hembygdsföreningar berättar man viktiga delar av historien om det moderna Sveriges framväxt. Samarbetet blir också ett sätt att öka kontakten med den regionala kulturförvaltningen som man har haft svårt att etablera.

Skaraborgs Föreningsarkiv har under de senaste åren arbetat för att införa ett system för att kunna ta emot digitala arkivhandlingar. Man har till skillnad från övriga tre föreningsarkiv valt att använda en open source-lösning i samverkan med ett lokalt företag, vilket inte gör det möjligt för övriga arkiv att gå in som parter. Man har tagit ett helhetsgrepp på frågan och involverat och utbildat sina medlemmar i de nya rutinerna samt gjort om modellen för medlemskap.

Under arkivresidenset med Charkiv i Ukraina hösten 2024 och de efterföljande webinarier har Skaraborgs Föreningsarkiv varit mycket engagerade.

Analys/kommentar

Skaraborgs Föreningsarkiv har arbetat med och rapporterat på båda målen och alla indikatorer i uppdraget. Man har deltagit i samverkan inom Arkivgruppen Väst men valt att arbeta relativt självständigt med utvecklingsfrågorna. Det gäller både insatser för att öka kännedomen om och intresset för arkivens innehåll och utvecklandet av en e-arkivlösning. Man har dock delat med sig av sina erfarenheter till övriga arkiv och föreslagit samordningsinsatser som hittills inte lett vidare.

Sammanfattning av uppdragsperioden 2021–2024

Skaraborgs föreningsarkiv har genom rapporteringen avslutat andra delen av sin första uppdragsperiod och arbetat aktivt och självständigt med båda målen i uppdraget. För att vidga deltagandet och öka kännedomen om arkivmaterialet har Skaraborgs Föreningsarkiv tagit fram ett omfattande fördjupningsmaterial för skolan som finns publicerat på webben. Materialet är kopplat till läroplanen för att underlätta för lärarna att ta in det som en del i undervisningen.

Skaraborgs Föreningsarkiv har arbetat systematiskt och strukturerat med införande av en e-arkivlösning och är i slutet av uppdragsperioden inne i en genomförandefas. Det nya systemet kommer förhoppningsvis att underlätta arbetet både för arkivet och arkivbildarna. Helhetsgreppet på frågan har också inneburit andra effekter som en tydligare medlemskaps- och kostnadsmodell, bättre kunskap kring arkivens innehåll samt en ökad kontakt med arkivbildarna.

På grund av valet att arbeta självständigt med utvecklingsfrågorna har relationen till övriga i Arkivgruppen Väst försvagats under uppdragsperioden. Skaraborgs Föreningsarkiv är aktivt i nationella nätverk som Föreningen Sveriges Länsarkivarier och Svenska Arkivförbundet.

6.4 Älvsborgsarkivet

- Har samverkat inom Prisma Västra Götaland
- Har genomfört en förstudie kring en gemensam e-arkivlösning tillsammans med två övriga föreningsarkiv

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Under året har verksamheten vid Älvsborgsarkivet löpt på normalt. Liksom övriga arkiv har man bedrivit utåtriktad verksamhet med syfte att nå nya målgrupper, men man säger sig ha svårt att utveckla denna verksamhet utan ytterligare resurser. Arkivens dag anordnades 2024 i Mellerud. Älvsborgsarkivet har också, tillsammans med övriga tre föreningsarkiv, tagit beslut om att engagera sig i samverkan kring Prisma Västra Götaland och deltagit i Prismas årliga konferens. Under året har arbetet med att samla in och omhänderta fanor fortsatt.

Under arkivresidenset med Ukraina hösten 2024 och i efterföljande webinarier om gemensamma utvecklingsfrågor har Älvsborgsarkivet varit mycket engagerat.

Tillsammans med Bohusläns föreningsarkiv och Föreningsarkivet Sydvästra Götaland har man genomfört en förstudie kring e-arkiv. Under 2024 enades man om ett gemensamt system och har gått vidare med en leverantör. Systemet skall implementeras under 2025.

Man har under hösten också rekryterat en efterträdare till arkivchefen Liz Gunnarsson som går i pension våren 2025.

Analys/kommentar

Älvsborgsarkivet har en annan organisation och roll än övriga föreningsarkiv genom att man inte har något eget arkiv utan fungerar stödjande till kommunarkivet vilket också är en form av uppsökande verksamhet.

Samverkan inom Prisma Västra Götaland har potential att utveckla föreningsarkivens

arbete med att lyfta fram arkivens innehåll och utveckla arkivpedagogiken. Tillsammans med arbetslivsmuseer och hembygdsföreningar berättar man viktiga delar av historien om det moderna Sveriges framväxt. Samarbetet blir också ett sätt att öka kontakten med den regionala kulturförvaltningen som man har haft svårt att etablera.

Den gemensamma e-arkivlösningen har bidragit till ett tätare samarbete med Bohusläns Föreningsarkiv och Föreningsarkivet Sydvästra Götaland som kan leda till andra synergier som gemensamma rutiner och enade medlemsavgifter.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Älvsborgsarkivet har genom rapporteringen avslutat andra delen av sin första uppdragsperiod. Man har bedrivit verksamhet inom båda målen i uppdraget från kulturnämnden och rapporterat på samtliga indikatorer. Det arkivpedagogiska utvecklingsarbetet anser man sig inte kunna utveckla med nuvarande resurser och då man inte fått bifall på sin ansökan till kulturnämnden om en arkivpedagog fortsätter det utåtriktade arbetet i samma omfattning som tidigare år.

Samverkan inom Arkivgruppen Väst har utvecklats under perioden. Arkivet är också aktivt i nationella nätverk som Föreningen Sveriges Länsarkivarier och Svenska Arkivförbundet.

7. Film

Film i Väst ägs av Västra Götalandsregionen och har uppdragsbaserat verksamhetsstöd (UVS).

Göteborg Film Festival har ett långsiktigt uppdrag (LSU).

Filmfrämjande insatser bedrivs av Kulturakademien, Kulturförvaltningen VGR, Kultur Ungdom och Nätverkstan och återfinns under rubriken Främjande och kompetensförsörjning.

7.1 Film i Väst

- Film i Västs samproduktioner kammade hem sex Guldbaggar, bland annat för *Mirkaklet i Gullspång* av Maria Fredriksson som blev bästa dokumentärfilm. Flera filmer tävlade om utländska priser, bland annat *Flickan med nålen* (Cannes och Oscars) samt *The Apprentice* (Oscars). *Armand* i regi av Halfdan Ullman Töndel fick pris för bästa debutfilm i sektionen Caméra d'Or i Cannes.
- Genom "Film i Väst och publiken" har allt större fokus och mer resurser lagts på publikutveckling – man stärker framför allt produktionsbolagens kompetens inom publikarbete: marknadsföring och lansering.
- **Sammanfattning av årets viktigaste händelser**
Film i Västs samproduktioner har tävlat i Cannes (fem), Venedig (fem) och Toronto (åtta) samt vunnit Guldbaggar och motsvarande priser i de nordiska länderna. Samproduktionerna sågs av två miljoner personer på biograf i Sverige och Norden och 34 miljoner tittningar i svensk TV. Dramaserien *Smärtpunkten* i regi av Sanna Lenken vann priset som Årets tv-drama på Kristallen-galan. Totalt har Film i Väst investerat 88 miljoner i samproduktioner vilket genererat en så kallad spend (omsättning) på 193 miljoner kronor, d v s drygt två gånger insatsen. Näst efter Göteborg är det Alingsås, Lerum, Vårgårda, Lilla Edet och Essunga som haft flest inspelningsdagar. Inom talangprogrammen för nya filmare och filmarbetare har både Five 4 fiction (för regissörer) och Prodda (för producenter) rullat på.

Film i Väst har de senaste åren satsat på verktyget Hållbar film – alla filmer som samproduceras av Film i Väst måste återrapportera filmproduktionens totala koldioxidutsläpp för att "uppmuntra, inspirera och upplysa". De övriga produktionscentrumen i landet har köpt licenser till Hållbar film. På filmservice.se har man grönmarkerat klimatvänliga leverantörer. Studio Fares, "väggen", bidrar till ökad hållbarhet genom minskat antal resor och transporter. Utöver det ekologiska perspektivet främjar Film i Väst socialt ansvarstagande och inkluderande arbetsmiljöer genom att ställa frågor och följa upp samproduktionerna även här.

I samband med Filmpolitiskt toppmöte 2024 annonserade kulturministern att en filmutredning ska se över svensk filmpolitik och där Tomas Eskilsson från Film i Väst har ingått i regeringens expertgrupp.

Analys/kommentar

Efter rekordåren 2022 och 2023 blev 2024 lite mer måttfullt vad gäller priser och publik. På utländska filmfestivaler som Berlin, Cannes och Venedig är Film i Västs samproduktioner väl representerade men framgångarna utomlands motsvaras inte av intresset på hemmaplan: svensk films marknadsandel sjunker i Sverige. Trots det var fem av tio filmer på den svenska tio i topp-listan på bio samproducerade av Film i Väst.

Film i Väst satsar, i kraft av sin starka position i Sverige och Europa, mycket på omvärldsanalys och på att stärka den västsvenska infrastrukturen för filmproduktion genom att bygga kompetens genom branschträffar med produktionsbolag nationellt och regionalt och erbjuda ett varierat kursutbud i samarbete med Kulturakademien. Här har tyngdpunkten legat på virtuell produktionsteknik men även andra kurser har erbjudits som exempelvis "Historiska huvuden – konsten att skapa epokfrisyrer" och kurser i att arbeta på internationella produktioner.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Film i Väst sammanfattar att bolaget under perioden "befäst sin position som en av Europas ledande filmfonder och en nyckelaktör inom svensk och internationell filmproduktion". Trots utmaningar som pandemins effekter, förändrade publikbeteenden och ökade produktionskostnader har bolaget "levererat starka resultat" både konstnärligt och ekonomiskt. 2021–2023 har varit rekordår med Ruben Östlunds Guldpalmsvinst i Cannes 2022 och Tarik Salehs vinst för bästa manus vid samma tillfälle och efterföljande Oscarsnomineringar som en höjdpunkt samtidigt som filmindustrin förändrats genom att biobesöken minskat markant med en tredjedel efter pandemin och publikens konsumtionsvanor alltmer skiftat till digitala plattformar. De största biografframgångarna rent publikt under perioden har varit barn- och familjefilm som *Håkan Bråkan och LasseMajas detektivbyrå*, vilket visar att det finns en stark efterfrågan på kvalitativ svensk barnfilm.

Som den största avvikelserna gentemot målen framhåller Film i Väst att även om deras samproduktioner har uppnått en stark position på den svenska marknaden, både på bio och tv, finns det avvikelser från uppdraget att nå en stor publik, särskilt internationellt. Framgångarna i Sverige är tydliga men marknadsandelen har minskat något, och det är svårt att få en komplett bild av de globala resultaten, särskilt på streamingplattformar där data är begränsad. Det finns också en tendens att samproduktionerna har större framgång inom barn- och familjefilm, medan det kan vara en större utmaning att locka vuxenpublik internationellt.

7.2 Göteborg Film Festival

- Festivalpubliken är tillbaka i salongerna – 2024 var ett ”mycket bra festivalår” både publikt och branschmässigt på Nordic Film Market där man slog rekord med 2 500 branschackrediteringar. Parallellt har den digitala festivaldelen fortsatt att locka besökare från hela landet.
- Biografer i Västra Götaland har streamat invigning + invigningsfilm (20 stycken) vid sidan av de fyra filmårskommunerna Borås, Essunga, Partille och Strömstad som visat film curerad av Göteborg Film Festival under hela året. Tillsammans med Textilmuseet gjorde festivalen ”Ta en tur i mormors skor” där unga fick filma ur museisamlingen och där filmerna sedan visades på museet.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

År 2024 är första året efter pandemin som festivalpubliken hittade tillbaka på riktigt till festivalen: 280 000 sålda biljetter/pass och 40 000 unika besökare är siffror som motsvarar tiden innan pandemin (då ingår även de digitala besökarna). Av de fysiska besökarna kommer 80 procent från Västra Götaland, men bland de digitala finns folk från hela landet. För första gången invigdes festivalen på Hotel Draken, vilket blev en ny och uppskattad mötesplats och ett centrum för hela festivalveckan.

Festivalen framhåller gärna att själva grundidén är att tillgängliggöra värdefull film från hela världen till så många som möjligt. Varje år efter festivalen genomför Göteborg Film Festival (GFF) en publikundersökning bland publik och branschbesökare.

Undersökningen mäter upplevd kvalitet i innehåll, service, hur man fått info, hur man väljer filmer och vad som fick en att besöka festivalen. Utifrån resultatet kalibrerar festivalen sedan sin kommunikation, utvecklar innehåll och prioriterar målgrupper. Inför årets festival hade man tydligare tematiserat olika block i programmet: Doc Bar, In the Mood for Love, Röda mattan m m. I undersökningen säger sig 100 procent av de som svarat (alla tillfrågas) vilja komma tillbaka till festivalen.

Temat 2024 var ”Another Intelligence”, där flera block handlade om filmen och tekniken och där man bl a visade *Another Persona* – en AI-genererad version av Ingmar Bergmans *Persona* där Alma Pöysti (Bibi Anderson) spelade mot en AI-genererad Liv Ullman. Filmpolitiskt toppmöte var det bästa hittills lett av Karin Hübinette och Johanna Koljonen. Samma dag som toppmötet presenterade kulturministern att en ny filmutredning ska göras och presenteras under våren 2025. Toppmötet fokuserade, under rubriken ”Nya direktiv i Filmsverige” på frågor om hur filmpolitiken har utformats i Sverige, Norge och Danmark.

Prisma, festivalen för barn och unga, genomfördes under höstlovsveckan i Göteborg samt Borås, Essunga, Hjo, Lerum, Lidköping, Mölnlycke, Partille, Tjörn och Uddevalla. Totalt såg nästan 2 000 unga film utanför Göteborg den veckan i 28 olika arrangemang. ”När vi väl byggt upp en relation med en biograf kan vi få dem att visa lite smalare filmer...”.

Analys/kommentar

Filmfestivalen kombinerar spets, bredd och fördjupning i urval och tilltal – det är från stjärnor på röda mattan till Prisma-visningar i hela Västra Götaland. Spetsen vässar man ständigt: årets stjärnbesök var bl a Honorary Dragon Award-vinnaren Ewan McGregor och Isabelle Huppert som lockats till Göteborg av festivalens hedersordförande, Ruben Östlund. Efter pandemin har festivalen breddats på så vis att man fått en nationell publik genom streamingvisningarna. När det gäller branschdelen har man ökat från 1 500 ackrediterade till 2 500 ackrediterade på årets festival, vilket vittnar om att Göteborg Film Festival är relevant(are) för branschen – producenter, filmfestivaler, distributörer och andra. Av branschdeltagarna uppger 70 procent av de som svarat på GFF:s enkät att de gjort minst en affär kopplad till deltagande på Nordic Film Market.

Femtio procent av GFF:s intäkter kommer från sålda biljetter och streamingpass – innan pandemin låg egenfinansieringen på 60 procent men har minskat något i takt med att biografhyror och filmer blivit dyrare. Trots det behåller Göteborg Film Festival positionen med högst andel egenintäkter av kulturnämndens 34 uppdragstagare.

Arbetet med filmårskommuner startar ofta ett drygt år innan kommunen sedan blir filmårskommun. Under den tiden tussar projektledare ihop olika aktörer i kommunen: rektorer med kulturskola med bibliotek. GFF upplever att det skiftar mellan kommunerna och att de i vissa fall skapar nya strukturer/samarbeten som inte funnits tidigare.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Under uppdragsperioden har Göteborg Film Festival gått igenom faserna att på åtta veckor ställa om till en helt digital festival (2021) som sedan blev försiktigt publik (2022 och 2023) och sedan kom igen publikt med full kraft 2024 och där det digitala festivalspåret kommit för att stanna parallellt med den analoga festivalen. Festivalen framhåller själva att man lärde sig mycket på de åren – om publiken, om sin egen organisation och om vilka möjligheter man har ”att utveckla filmfestivalen i en ny tid”. Festivalen har nu, konstaterar man, ”en större publik, ett mindre omfattande program men med mer fokus och tydligare riktning”. Det regionala arbetet beskriver man som att det intensifierats med flera stora filmpedagogiska samarbeten (som genererat Skapande skola-pengar till kommunerna) vid sidan av programläggningen. Digitaliseringen av festivalformatet har också ökat tillgängligheten i regionen ”enormt”.

Under uppdragsperioden kom Göteborg Film Festival med i kultursamverkansmodellen vilket stärkt den offentliga finansieringen. Trots det har festivalens ekonomi urholkats något under perioden. Kostnadsökningarna gör att man inte har råd att heltidsanställda – många arbetar deltid vilket gör att de är lättrekryterade om någon annan erbjuder en fast anställning eller helårslön.

8. Främjande och kompetensförsörjning

I detta kapitel redovisas verksamheter som främst arbetar främjande. Med främjande verksamhet avses främst konsulentverksamhet eller motsvarande yrkesfunktion med annan titel. Arbetet riktar sig i regel inte direkt till besökare eller allmänhet, utan syftar till att stödja och utveckla kulturverksamheter, aktörer, kulturskapare och nätverk.

Kulturförvaltningen VGR har ett uppdragsbaserat verksamhetsstöd (UVS).

Följande verksamheter har långsiktigt uppdrag (LSU):

- Kulturakademien
- Kultur Ungdom
- Nätverkstan

8.1 Kulturförvaltningen VGR

- Högt deltagande i scenkonst- och filmaktiviteter för barn och unga genom Kulturkatalogen Väst. Totalt 372 föreställningar och konserter genomfördes.
- En ledande aktör i Sverige i arbetet med medie- och informationskunnighet (MIK), Spelkunnighetsdagen och samverkan med myndigheter och kulturaktörer.
- Ekonomiska utmaningar på grund av besparingar i konsulentarbetet, vilket "begränsade förvaltningens möjligheter att erbjuda rådgivning, fortbildning och närvaro i kommunerna".

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Kulturförvaltningens konsulentarbete präglades av både bredd och fördjupning inom konstarterna. En ekonomisk utmaning under 2024 var besparingen av konsulenttjänster, vilket påverkade möjligheterna att ge riktat stöd, vägledning och kompetensutveckling till kommuner och kulturliv. Inom några verksamhetsområden innebar det att förvaltningens närvaro i kommunerna minskade, och vissa nätverk och samarbetsformer kunde inte upprätthållas i samma omfattning som tidigare. Trots detta lyckades förvaltningen bibehålla ett högt antal aktiviteter, förmedlingar och samarbeten som särskilt gynnade barn, unga och nya målgrupper.

Barns och ungas delaktighet löpte som en röd tråd: förvaltningen arbetade med olika former av medskapande, bland annat genom ungdomsreferensgrupper, feriepraktikanter inom utställningsproduktion och medborgarforskning på museerna. Projektet Rösträtt – sång på förskolan bidrog till ökad användning av sång och musik i tidiga år, medan workshops i slöjd och scenkonst vid större evenemang nådde ut till tusentals barn.

Kulturförvaltningen har även arbetat aktivt med tillgänglighet och delaktighet genom nätverket UDGA – Ungas Delaktighet Genom Arrangörskap, som riktar sig till vuxna aktörer som vill utveckla unga arrangörer. Genom kurser, erfarenhetsdelning och handledning stärks de ungas möjligheter att ta plats som skapare och organisatörer inom kulturlivet.

Ett viktigt kvantitativt resultat var att drygt 1 000 främjande aktiviteter rapporterades till Kulturdata-basen, med ett uppskattat deltagarantal på 45 000 personer, varav 9 800 var barn och unga. Scenkonstområdet – teater, musik, dans och cirkus – dominerade i antal genom 372 förmedlade föreställningar och konserter via Kulturkatalogen Väst. Det visar att katalogen fortsatt är en bärande struktur för kultur i skolan och att kulturutövare i Västra Götaland har en stark närvaro i utbildningssammanhang.

På filmområdet genomfördes visningar, filmtävlingar och festivaler – inte minst Höstrullen, som arrangerades för och med personer inom LSS. Skolbioverksamhet och barnfilmsatsningar spelade fortsatt en viktig roll i att erbjuda tillgång till kvalitativ film även i mindre kommuner. Samtidigt stärktes insatserna för tillgänglig filmvisning, inklusive verbalisering, syntolkning och inkluderande kommunikation, vilket breddade målgruppen ytterligare.

En viktig strategisk satsning har varit deltagandet i det nationella nätverket Regional Musik i Sverige (RMS). Genom RMS har Västra Götalandsregionen varit med och drivit frågor kring infrastruktur för det fria musiklivet, nationell samordning och stödmodeller. Samarbetet har bland annat lett till erfarenhetsutbyte, metodutveckling och insatser för att öka kompetensförsörjningen inom musikområdet. RMS har också varit en röst gentemot statliga instanser i arbetet med att stärka villkoren för musiker och arrangörer i hela landet.

Residensverksamhet har fått ökad betydelse under 2024 som ett konstnärligt och regionalt utvecklingsverktyg. Slöjd- och musikresidens har förlagts till mindre orter som Ornunga och Horred, där professionella konstnärer samverkat med lokala föreningar och kulturmiljöer. Dessa residens har gett konstnärer arbetsro och möjlighet att utveckla nya uttryck samtidigt som de bidragit till lokal utveckling och ökad tillgång till konst. Genom att kombinera konstnärlig praktik med lokalt engagemang har residensen visat sig vara en metod för att nå nya målgrupper, stärka civilsamhällets roll och förankra kultur i vardagen.

Slöjd och byggnadsvård nämns som viktiga delar i utvecklingsarbetet, särskilt kopplat till hållbarhet, lokal samverkan och kompetensförsörjning. Flera samarbeten med lokala aktörer inom hemslöjdsområdet och kulturarvsarbete har genomförts och utvecklats. Kulturförvaltningen har bidragit till att initiera, understödja, utveckla och samordna satsningar inom dessa områden, ofta i form av nätverk, processer och kunskapsöverföring. Slöjd- och byggnadsvårdsverksamheten har präglats av ett fokus på hållbarhet,

kunskapsöverföring och lokal samverkan, som kan kopplas till målen att "stärka innovationskraften" och "främja cirkulära affärsmodeller".

Trots alla positiva satsningar fanns även utmaningar. En fortsatt nedgång noterades i antal barn som nås genom arrangörstödet, främst på grund av ökade kostnader för arvoden och resor, samt kommuners begränsade budgetar. Sedan 2019 har antalet barn som nås via stödet minskat med 41 %. Detta understryker behovet av att indexuppräknas stödet och se över de ekonomiska villkoren för att möjliggöra kultur i skolan i hela regionen.

Kulturförvaltningen arbetade med demokratifrågor och i synnerhet med medie- och informationskunnighet (MIK). Arbetet har skett i samverkan lokalt, regionalt och nationellt – särskilt genom det interregionala nätverket för MIK som leds av Västra Götalandsregionen. Förvaltningen har även ingått i Mediemyndighetens nätverksråd och varit rådgivare i det nationella uppdraget kring MIK-utbildning. Projektet MIK LABB, i samarbete med Filmcentrum Väst, har fått stöd från Allmänna arvsfonden. Evenemang som Spelkunnighetsdagen har vidareutvecklat MIK-arbetet till nya kulturella arenor som spelvärlden. Arbetet har därmed nått både skolor, bibliotek, museer och fria kulturutövare.

Förvaltningen arrangerade konferensen *I demokratins tjänst – museets roll i en tid av förändring* tillsammans med en rad museer, och fortbildningsdagar med fokus på MIK, journalistik och AI har arrangerats för museipersonal och andra kulturarbetare. Arbetet kopplades också till yttrandefrihetsfrågor, samverkan med civilsamhället och museernas kunskapsförmedlande roll, vilket markerar kulturarvets betydelse i ett demokratiskt samhälle.

Samarbetet med kommunerna har varit "omfattande och systematiskt".

Kulturförvaltningen har genomfört samordnade nätverksmöten och erbjudit konsultativt stöd i kulturutvecklingsfrågor. Nätverken, som omfattar kulturchefer, bibliotek, museer och slöjdverksamheter, har fungerat som nav för kunskapsdelning och behovsinventering. Kommunerna har uttryckt ett fortsatt stort behov av stöd i tillgänglighetsfrågor, barnkultur, föreningsstrategier och platsutveckling. En viktig insats har varit arbetet med Strukturbilder för att synliggöra kulturens infrastruktur i länet, samt pilotprojekt inom gestaltad livsmiljö i samverkan med kommuner och regionens fastighetsförvaltning. En särskild målgruppsundersökning visade att förvaltningen upplevs som tillgänglig, relevant och inspirerande, även om svaren varierar beroende på vilken del av organisationen kommunerna haft kontakt med.

Sammanfattning uppdragsperioden 2022–2024

Under uppdragsperioden 2022–2024 har Kulturförvaltningen haft ett tydligt fokus på att stärka demokratin, samverka med kommuner och utveckla konstarna, med särskild betoning på barn och ungas delaktighet. Förvaltningen har också varit drivande nationellt inom medie- och informationskunnighet (MIK) och kopplat detta till

yttrandefrihetsfrågor, digitalisering och museernas demokratiska roll. Arbetet med kommunerna har varit systematiskt och efterfrågat – genom nätverk, konsultation och behovsstyrda insatser har förvaltningen blivit en viktig regional resurs. Samtidigt har uppdraget präglats av ekonomiska utmaningar. Förvaltningen har trots detta lyckats utveckla nya arbetssätt, inklusive residens och unga arrangörer, som stärker kulturens roll i hela regionen.

Slutrapporten visar att målen om delaktighet, tillgänglighet och samverkan i stort sett har uppnåtts, men också att det krävs fortsatt långsiktighet och resurser för att möta efterfrågan framöver.

8.2 Kulturakademin

- Under året deltog 1 460 personer i Kulturakademins i totalt 72 olika kurser och aktiviteter inom scenkonst, musik, audiovisuellt och bild och form. De flesta kurser är kombinationer av fysiska och digitala och 20 procent av kurserna bedrivs i självstudie-form.
- Under året tecknades treåriga avtal med Kreativa Skaraborg respektive Creative C (Borås/Sjuhärad) för att stärka kompetensförsörjningen delregionalt.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Kulturakademin genomförde under året 72 kurser för totalt 1 460 deltagare (1 800 sökta). Av dessa kommer 800 från Göteborg, 200 från övriga Västra Götaland och 200 från övriga landet (i form av beställningskurser från allianser, centrumbildningar och andra som beställer kurser av Kulturakademin för sina medlemmar). De vanligaste kursämnena är: entreprenörskap, spetskompetens inom teknik och hantverk, teknisk och digital utveckling, marknadsföring, ledarskap, feedback och hållbarhet. En överhängande del av kurserna för film/tv handlar om digital produktion. Parallellt med kursverksamheten finns också K-Play där ett brett utbud av kurser och mästartklasser distribueras fritt.

Under året har Kulturakademin riggat om sina tidigare branschråd till att bli expert- och fokusgrupper med representanter på ledningsnivå från de olika konstområden som Kulturakademin arbetar med. Grupperna bistår med omvärldsanalys, kunskapsförmedling, expertis och nätverk. Utöver de fem anställda anlitade Kulturakademin under året 95 kursledare/föreläsare/moderatorer.

Kulturakademin tar varje år fram en Skills-rapport tillsammans med Rasmussen Analys som fokuserar på olika utmaningar inom kulturens kompetensområde. Årets rapport heter "Framtidens talangutveckling för kulturen" och presenterades bl a på Folk & kultur. Parallellt med ordinarie verksamhet har Kulturakademin under året gjort två förstudier med finansiering av kulturnämnden: Förstudie om talangutveckling (utförd av Cecilia Edström) och en förstudie om hur Kulturakademin kan bli en nationell resurs (utförd av Erika Månsson, ej presenterad ännu).

Under året har Kulturakademin haft extra medel på sammantaget 3,2 miljoner kronor från Statens kulturråd för att särskilt utveckla kurser för digitalisering inom scenkonst, musik och bild och form.

Analys/kommentar

Kulturakademin har under året samarbetet med ett 50-tal aktörer, vilket visar att verksamheten har en hög grad av relevans för många parter. Region Halland medfinansierar med drygt en miljon kronor/år och andra samarbeten inbringar en knapp miljon. Det är för vissa mindre aktörer (centrumbildningar) lite oklart vad som krävs av dem i samarbetet med Kulturakademin.

Från att kurserna om hållbarhet för ett par år sedan knappt efterfrågades har efterfrågan ökat, inte minst från filmbranschen vars verktyg Hållbar film har utvecklats i samarbete med Kulturakademin och köpts in av flera regionala produktionscentrum samt SVT. Utöver det försöker Kulturakademin att hitta en hållbarhetsaspekt i alla kurser man producerar.

Bild- och formområdet har utvecklats under året, skriver man i rapporten, men vi skulle gärna se lite mer om hur det har utvecklats och i samarbete med vem. Överlag tenderar rapporteringen att mer handla om Kulturakademins utveckling än om de insatser man gjort.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

Det digitala skiftet under pandemin har lett till ökad tillgänglighet och räckvidd vilket Kulturakademin menar har varit av godo och att ”trösklarna därmed har sänkts” för målgrupperna att delta i kurser. De digitalt baserade kurserna gör också att man kan ge dem vid upprepade tillfällen. Kulturakademin framhåller också att det under perioden skett en förändring av både verksamheten och verktyg för omvärldsanalys.

Hållbarhetskurser, som knappt efterfrågades vid periodens inledning, har ökat markant, särskilt inom film/tv. Det finns ingen återrapportering kring den regionala rollen i materialet.

8.3 Kultur Ungdom

- Kultur Ungdom fyllde 30 år och gjorde en jubileumssatsning på Skeppet i Göteborg samt på Bokmässan där man hade en Ung Scen. Man passade samtidigt på att skaffa sig en ny kommunikationsstrategi och nytt typsnitt.
- För att nå fram bättre har Kultur Ungdom under året tagit fram ett antal egna mål och därmed också segmenterat sina målgrupper enligt ålder, konstnärlig nivå och konstform för att på så sätt ”få skarpare verktyg för att jobba med respektive kategori på varje plats”.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Kultur Ungdom vill vara ”den självklara plattformen för ungas ideella engagemang” och när varje år unga i Västra Götalands 49 kommuner genom sin verksamhet – ”Kultur Ungdom odlar tillit i en tid av misstro” står det i åiterrapporteringen. Den består av konsulenter som arbetar inom sju olika konstområden: film, konst, musik, scenkonst, slöjd, spel och text. Utöver de sju områdena arbetar man kontinuerligt med tävlingarna Ung Kultur Möts och Imagine, Filmplats, Manuslabbet, Spelslöjd och Avtryck (som handlar om att belysa, undersöka eller förändra något i samhället) samt fördelar K-Peng på totalt 1 500 tkr per år. 2024 fick man in 200 ansökningar varav 140 beviljades. Filmområdet är det område som fått störst andel K-Peng, 520 000 kronor, på grund av att det är dyrt att göra film.

Åiterrapporteringen innehåller en gedigen genomgång av insatserna på respektive konstområde. Ett av områdena som har överträffat alla förväntningar är spelslöjd där unga själva får tillverka kläder och rekvisita till olika spel och lajvs. Arrangörssatsningarna med bl a unga funktionärer på Way Out West har slagit väl ut, där en av ungdomarna därifrån sedan rekryterades till en festival i Stockholm på grund av sina erfarenheter från WoW. En ny satsning var att man valde ut en bildkonstnär som fick ställa ut en hel separatutställning på Boy konsthall och därefter belönades med två stipendier/priser. Kultur Ungdom har under året också särskilt fortsatt att bygga upp strukturerna på spelområdet – ”de finns inte riktigt på plats ännu”.

Utöver K-Peng, som samtliga kommuner fick del av, så har man gjort programverksamhet, arrangemang och workshops i så gott som samtliga kommuner. Under året har man också introducerat ”Ungdomsbarometern” för att undersöka relationen till kultur hos unga i kommuner längst från Göteborg. Man har också inhämtat deltagarstatistik på ett nytt sätt för att få ökad kunskap om hur man når ut och fram. Tretusenkronorsstödet (det lägsta stödet inom K-Peng) har varit väldigt efterfrågat – passar bra i kommuner där man inte kan få någon medfinansiering, vilket är ganska många.

Eftersom Kultur Ungdom anlitar många professionella konstnärer för att hålla i workshops och liknande har man under året betalat ut 600 000 kronor i arvoden.

Analys/kommentar

Kultur Ungdom gör själva analysen att de behöver öka kännedomen om sin verksamhet i kommunerna: ”Väldigt få i kommunerna känner till oss, men när vi berättar vad vi gör tycker alla att vi är relevanta.” Unga kan också tänka sig att åka en bit för att ta del av Kultur Ungdoms verksamhet.

Kultur Ungdoms verksamhet bedöms ha en mycket bra spridning, räckvidd och relevans. Åiterrapporteringen är föredömlig – både konkret och analyserande.

Kultur Ungdom har kommit fram till att man måste paketera sina erbjudanden på ett bättre sätt: inte bara fråga ”Vad vill ni göra” utan snarare ”Välkomna på spelslöjd”. Man

beskriver att det är ”pyttesmå grejer” som gör skillnad: fysisk affischering, låg tröskel och ta höjd för att unga kan vara väldigt rädda att misslyckas med ett arrangemang.

Sammanfattning uppdragsperioden 2021–2024

”Vi påverkades av pandemin, men lärde oss mycket av den också. Nu har vi styrfart igen.” Precis som många verksamheter vittnar Kultur Ungdom om att den digitala tillvaron under pandemin fick dem att tänka till och ställa om inför framtiden. Men många unga drabbades också negativt av digitaliseringen eftersom de i mindre grad än vuxna kan ställa om sina aktiviteter till digitala. De som hade sökt K-Peng fick svårare att genomföra sina arrangemang.

Nytt under perioden var att man, med hjälp av utökat stöd från kulturnämnden, kunde utveckla områden inom spelkultur och text.

Under perioden har man handlagt 840 ansökningar om K-Peng som lett till hundratals rådgivningssamtal, 587 beviljade projekt på 6,2 miljoner kronor i 47 kommuner som sysselsatt omkring 27 000 unga och nått en livepublik på 80 000 personer. Målen med att bättre nå fram och ut i hela Västra Götaland kommer aldrig att uppnås, konstaterar Kultur Ungdom. ”Men arbetet pågår varje dag.”

8.4 Nätverkstan

- Genom projektet Noncitizen har Nätverkstan lyft fram berättelser från personer med erfarenhet av migration och asyl.
- Under 2024 genomfördes kursen ”Culture Makes Democracy” tillsammans med partners i Belarus och Litauen. Nätverkstan genomförde också kursen ”The Art of Living on Art and Navigating the Cultural Infrastructure in Sweden” för åtta fristadskonstnärer. Kursen utvecklades i samverkan med ICORN och finansierades av Kulturrådet.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Utöver ovan nämnda kurser har Nätverkstan under året genomfört kurserna ”Kultur, samverkan & utveckling”, ”Community Organizer”, ”Att leda kulturprojekt”, ”Att leva på sin konst”, ”Att leda dialoger” och ”Att jobba hållbart med utvecklingsprocesser” (för konstföreningar och arrangörer, finansierat av Region Östergötland). Detta genomförs inom området ”utbildning”, där YH-utbildningen Kulturverkstan utgör den största delen. Nätverkstan verkar också inom områdena kulturtidskrifter, Medieverkstan, konsultverksamhet och administrativa tjänster. Inom området kulturtidskrifter är Nätverkstan en nationell resurs genom att erbjuda prenumerationstjänster, administration, försäljning av lösnummer samt att lyfta fram tidskriftens betydelse i olika arrangemang.

Nätverkstan har varit involverade i ett studentfilmprojekt i samarbete med Filmcentrum Väst, Filmkontoret Göteborg och ett antal filmskolor där nyutexaminerade filmstudenter inom regi, manus och filmarbete sammanfördes för att tillsammans producera en kortfilm med stöd av Medieverkstans utrustning. Projektet resulterade i en färdig film. Utifrån uppdraget att arbeta med medie- och informationskunnighet (MIK) och digital teknik har samverkan utvecklats med organisationer som Göthenburgo, Öppna Kanalen, ABF, Filmcentrum Väst, Kultur Ungdom m fl. Inom ramen för detta uppdrag har de också tagit fram mobila filmkit.

Inom området konsultverksamhet och administrativa tjänster kan det handla om att utreda, utvärdera, processleda och producera kunskap på uppdrag av kommuner, regioner, statliga myndigheter eller andra aktörer inom kulturpolitiken. Särskilt angelägna områden är litteraturpolitik, demokratifrågor och yttrandefrihet. Exempelvis har Nätverkstan under perioden haft i uppdrag av VGR:s kulturnämnd att analysera bokförlagens ekosystem.

Under året har Nätverkstan publicerat fem publikationer och artiklar, deltagit aktivt på 13 offentliga seminarier, konferenser eller fortbildningsinsatser, arrangerat 15 seminarier, konferenser eller fortbildningsinsatser och genomfört 8 fortbildningsinsatser. Under året har 83 nya kulturaktörer nyttjat Nätverkstans digitala resurser. Nätverkstan har genomfört flera uppdragsutredningar, bland annat om kulturella och kreativa branscher och processlett ett arbete om kulturnätverk i Göteborg på uppdrag av Göteborgs Stad.

Analys/kommentar

Nätverkstan är en aktör som med sina många finansieringskällor och uppdragsgivare kan intervensera på flera konst- och kulturområden. Man arbetar både lokalt, regionalt och nationellt men det regionala har en utvecklingspotential. Nätverkstan har flera engagemang som är direkt kopplade till Göteborg, exempelvis utvecklingen av Lagerhuset som en plats för yttrandefrihet, Litteraturstaden Göteborg och har sedan 2016 varit engagerad i utredningar med syfte att utveckla den nya stadsdelen Masthuggskajen i Göteborg.

Sammanfattning av utvecklingen 2021–2024

Enligt Nätverkstan har antalet förfrågningar från kommuner, regioner och kulturorganisationer om att utreda, processleda och utbilda ökat under perioden, vilket stärkt deras förmåga att leda samverkansprocesser: "Våra uppdragsgivare uttrycker att vi har en god förmåga att lyssna in deras behov, att vi har bransch- och ämneskompetens, processledningsförmåga och en hög ambitionsnivå där vi alltid vill skapa nytta och kvalitet."

Arbetet med film och MIK har breddats till att också omfatta AI som verktyg för berättande och reflektion. "Vi har initierat workshops, föreläsningar och testmiljöer där medlemmar får testa bildgenerering, röstsyntes och andra digitala verktyg, och samtidigt reflektera kring etik och representation. I början handlade mycket om att tillhandahålla utrustning och lokaler. Idag är det minst lika viktigt hur vi arbetar tillsammans med

användarna – genom handledning, mentorskap och samproduktion. Många projekt har också vuxit fram direkt ur medlemmarnas egna idéer.”

Under perioden har Nätverkstan inlett ett samarbete med Aftonbladet Kultur kopplat till Bokmässan, där man delar monter och programverksamhet med teman runt kultur, litteratur och politik under fyra dagar.

Nätverkstan har också varit engagerade i allt fler projekt – seminarier, utbildningar och nätverk – kopplade till yttrandefrihet och demokrati och fick under 2025 ett tilläggsuppdrag för att arbeta med frågor kring hur kulturorganisationer kan hantera frågor kring hat och hot. Här samarbetar man med organisationer som Icorn, Svenska Pen och Civil Right Defenders.

9. Idrott

Följande idrottsförbund har haft långsiktiga uppdrag (LSU) under perioden 2023–2024:

- RF-SISU Västra Götaland
- Västra Götalands Parasportförbund

9.1 RF-SISU Västra Götaland

- Återhämtningen av verksamheten efter covid-19-pandemin är årets viktigaste händelse. Initialt hade parasporten, vissa hallidrotter, kamp- och budosport samt utomhusidrotter som orientering svårt att återhämta sig. Dessutom förlorade flera parasportförbund både utövare och ledare och fick börja om från början. 2024 ser det ut som om även dessa idrotter har återhämtat sig.
- Senior Sport School finns numera i 29 kommuner i Västra Götaland med 20–25 deltagare per kommun.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

RF-SISU Västra Götaland omfattar 2 930 idrottsföreningar med 65 000 ideella ledare och 593 000 individuella medlemmar. Under 2024 genomfördes 354 800 utbildningstimmar med 225 200 deltagare, samt 1 160 föreläsningar och kulturarrangemang med totalt 23 400 deltagare.

En viktig insats för att främja livslångt idrottande för alla är idrott för invånare som är 60 år eller äldre inom Senior Sport School, som finansieras med både kommunala och regionala medel. RF-SISU VG:s idrottskonsulenter startar och stödjer denna verksamhet i lokala idrottsföreningar, till exempel genom utbildning av lokala idrottsledare.

Ungdomar är en annan viktig målgrupp. Aktiviteter som öppet hus, prova på-aktiviteter och rekryteringsinsatser i samverkan med skolan genomförs för att nå fler till idrotten. "Tjejsatsningen" är en riktad satsning för att nå fler tjejer, speciellt i utsatta områden. Här bedrivs också läsfrämjande insatser. SISU Idrottsutbildarna (RF-SISU:s studieförbund) har genomfört 32 ledarutbildningar för 560 deltagare med fokus på barnrätt och förebyggande arbete mot sexuella övergrepp.

Antalet deltagare inom Idrottens Utbildningar (IU), som är formella ledarskapsutbildningar, uppgick till 10 700 personer. RF-SISU VG jobbar särskilt med att stärka unga ledare i åldern 13–20 år. Under 2025 deltog 550 personer ur målgruppen, varav 390 killar och 160 tjejer, i regionala utbildningar.

RF-SISU VG deltog i Pride-paraden under West Pride och stöttade föreningar att delta. Man har också tagit fram egna utbildningar och processverktyg som föreningar kan använda för att motverka machokultur och främja ett välkomnande och positivt klimat.

En del av uppdraget till både RF-SISU Västra Götaland och Västra Götalands Parasportförbund är att främja och fördjupa samverkan kring det som numera heter "ansvarsförflyttningen" och som innebär att respektive specialidrottsförbund ska ta över det som tidigare hanterades av parasporten. Samverkan med paraidrotten i Västra Götaland har fortsatt att utvecklas och kompetensen inom Västra Götalands Parasportförbund har tagits om hand. Detta innebär ett fördjupat samarbete mellan konsulenter i arbetet med alla föreningar, vara sig de är inom parasporten eller inom de övriga specialidrotterna. Dock har ansvarsförflyttningen inte gått så fort som man planerat.

RS-SISU Västra Götaland har under året också bedrivit projektet "Make a Move" som finansieras av Västra Götalandsregionens kulturnämnd och som omfattat 66 skolor och 63 föreningar.

Inom ramen för projektet drivs också Rörelserådet i Västra Götaland, som samlar aktörer från flera olika sektorer, exempelvis Västra Götalandsregionens kulturförvaltning, Centrum för fysisk aktivitet, Länsstyrelsen Västra Götaland, Västra Götalands Parasportförbund, Göteborgs universitet, Fritidsbanken, GoCo Health Innovation City och pilotkommunerna Lidköping och Mölndal. Rådet är en plattform för erfarenhetsutbyte och har bidragit till att sätta rörelsefrågan på den samhälleliga agendan.

Analys/kommentar

RF-SISU Västra Götaland fick sitt första uppdrag från kulturnämnden inför 2021. Steget från att vara en budgetpost till att gemensamt formulera mål och prioriteringar har gagnat bägge parter. Det kan fortfarande vara svårt att särskilja det regionala uppdraget från idrottens egna mål och strategier. Detta gäller även finansieringen. Eftersom såväl stat, region som kommuner är med och finansierar idrottsrörelsen kan det vara svårt att avgöra vad just de regionala medlen bidrar med. Inom ramen för det regionala uppdraget genomförs aktiviteter både på föreningsnivå, hos specialdistriktsförbunden, hos deras studieförbund och hos distriktet centralt.

Sammanfattning av utvecklingen 2021–2024

Hela uppdragsperioden har präglats av återhämtningen efter covid-19-pandemin. Uppdragsperioden har också inneburit att aktivera specialidrottsdistriktsförbunden i uppdraget i såväl planering som återrapportering. När det gäller folkbildningsverksamheten är den stark och stor utifrån ett nationellt perspektiv. Det kan noteras att det förekommer mycket barnrättsarbete tillsammans med bland andra Friends, Räddningsmissionen, Rädda Barnen, Bris m fl.

9.2 Västra Götalands Parasportförbund

- Genomförde, tillsammans med RF-SISU Västra Götaland, Parasport Schools i fyra kommuner med totalt cirka 40 deltagare.
- Ett förnyat idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Västra Götalandsregionen och Göteborgs Hälso- & Sjukvårdsnämnd för "RehabAkademin" som avser bland praktisk träning för personer med funktionsnedsättning som fått hjälpmedel från hälso- och sjukvården. Under 2024 bjöds alla som fått sin första rullstol in för att lära sig att hantera och använda sin rullstol i Rullstolsskolan.

Sammanfattning av årets viktigaste händelser

Västra Götalands Parasportförbund har 110 medlemsföreningar, vilket utgör cirka 19 procent av Svenska Parasportförbundets totala medlemsföreningar i landet. Cirka 9 000 personer var aktiva i parasportföreningar i Västra Götaland 2024.

En viktig del av förbundets arbete går ut på att jobba med av barn och ungdomar, vilket bland annat inneburit att man anordnat prova på-aktiviteter i samarbete med skolor och habiliteringar eller lovaktiviteter. I samarbete med Sjuhäradshallen i Borås har Västra Götalands Parasportförbund erbjudit funktionsidrottsskola, sportmåndagar för målgruppen samt lovaktiviteter för barn och ungdomar.

ParaPuls-festivalen genomfördes i samband med Paralympics 2024 som ett samarbete mellan Göteborg & Co, RF-SISU Västra Götaland och deras medlemsföreningar samt Göteborgs stad och Borås stad. Arrangemanget besöktes av runt 3 000 deltagare. Samarbetet med RF-SISU VG handlar om att stärka målgruppens delaktighet och inflytande i föreningen, ge bättre förutsättningar för tillgängliga tränings- och tävlingsmiljöer samt erbjuda kompetenshöjande insatser och folkbildningsinsatser för utövare, ledare och föreningsledare. Exempel på sådana insatser är "Parasportens grunder" och "Trygg tillsammans".

Västra Götalands Parasportförbund har kartlagt föreningar och specialidrottsdistrikt i Västra Götaland och identifierat att drygt 720 av alla 2 938 idrottsföreningar i Västra Götaland bedriver paraidrott. Detta innebär en ökning med 20 procent under 2024 jämfört med 2023.

Analys/kommentar

Västra Götalands Parasportförbund fick sitt första uppdrag från kulturnämnden inför 2023. Steget från att vara en budgetpost till att gemensamt formulera mål och prioriteringar har gagnat bägge parter. Det kan fortfarande vara svårt att särskilja uppdraget från VGR:s kulturnämnd från idrottens egna mål och strategier. Detta gäller även finansieringen. En viktig del av uppdraget handlar om att fördjupa samverkan med RF-SISU Västra Götaland för att på så sätt få kraft i ansvarsförflyttningen. Bedömningen är att det arbetet går i rätt riktning.

Sammanfattning av uppdragsperioden 2023–2024

I samband med att Västra Götalands Parasportförbund fick ett långsiktigt uppdrag av Västra Götalandsregionens kulturnämnd 2023 så slogs parasportens tre specialidrottsdistriktsförbund samman till ett förbund för hela Västra Götaland. Dessa processer bedöms ha stärkt parasporten på distriktsnivå och bidragit till ökad samverkan med externa parter, ökad kvalitet i arbetet och större möjligheter att återhämta sig efter covid 19-pandemin.

Bilaga 1. Lista över alla UVS och LSU samt ärendenummer till årsredovisningar och verksamhetsberättelser

Verksamhet	Diarienummer
Blåsmusik i Väst (Göteborg Wind Orchestra)	KUN 2021-00319
Bohusläns föreningsarkiv	KUN 2022-00485
Bohusläns museum	KUN 2020-00041
Borås Konstmuseum	KUN 2020-00029
Borås Stadsteater	KUN 2020-00020
Dalslands konstmuseum	KUN 2020-00039
Film i Väst	KUN 2020-00025
Folkteatern	KUN 2020-00021
Föreningsarkivet Sydvästra Götaland	KUN 2022-00486
Göteborg Film Festival	KUN 2020-00031
GöteborgsOperan	KUN 2020-00022
Göteborgs Symfoniker	KUN 2020-00023
Hantverkslaboratoriet	KUN 2020-00032
Innovatum	KUN 2020-00033
Konstmuseet i Skövde	KUN 2020-00038
Kulturakademin	KUN 2020-00034
Kulturförvaltningen VGR	KUN 2021-00351
Kultur Ungdom	KUN 2020-00035
Läckö Slott	KUN 2020-00042
Nordiska Akvarellmuseet	KUN 2020-00040
Nätverkstan	KUN 2020-00036
Regionteater Väst	KUN 2020-00024

RF-SISU Västra Götaland	KUN 2022-00417
Riksteatern Väst	KUN 2020-00028
Röda Sten Konsthall	KUN 2020-00037
ShareMusic & Performing Arts	KUN 2022-00323
Skaraborgs föreningsarkiv	KUN 2022-00484
Textilmuseet	KUN 2020-00030
Vara Konserthus	KUN 2020-00027
Västergötlands museum	KUN 2020-00043
Västra Götalands Parasportförbund	KUN 2022-00418
Älvsborgsarkivet	KUN 2022-00487